

Deželni poslanci nazaj v šolsko klop!

Knafli širi napačne vesti v deželnem zboru - Guttenbrunner: Manjšina je upravičeno prestrašena

CELOVEC (w.) — Prvič po vojni je koroški deželni zbor doživel sedemurno debato o manjšinskem vprašanju.

Po uvodnem referatu, pri katerem je deželni glavar Hans Sima v bistvu izvajal isto kot pri tiskovni konferenci, o kateri smo poročali (predvsem se je zopet lotil „ekstremov na obeh straneh“), so se javili k besedi številni poslanci.

Za poslanca dr. Geringerja (FPÖ) je vsa zadeva bila zelo enostavna. Vsega so krivi slovenski voditelji, zato se bo FPÖ vedno vzemala za pravice slovenskih, oprostite: „vindišarskih“ kmetov in delavcev. Podvomil je nadalje na strokovno znanje prof. dr. Veiterja, opozarjal, da smo Slovenci s slovensko gimnazijo dobili že preveč itd., itd.

Drugi predsednik deželnega zbora dr. Mayrhofer (ÖVP) pa je v začetku svojega govora izrekel svoje priznanje masam, ki so protestirale na Starem trgu v Celovcu dne 15. oktobra. Govoril je proti ugotavljanju manjšine na tak način, kot ga zagovarjajo svobodnjaki, kajti „tudi banane ne moreš prodati, če ti je nihče ne kupi“. S tem je

hotel povedati, da pač manjšina odklanja ugotavljanje; ni pa mogel mimo tega, da bi zahteval „sodelovanje ljudstva na Koroškem“, kadar gre za izpolnjevanje obveznosti člena 7 državne pogodbe. Kakor eden naslednjih govornikov Schumi (ÖVP), ki se je celih deset minut samo predstavljal, kaj da je, Slovenec ali Nемеc (pa se mu le ni posrečilo), se je Mayrhofer zavzel za tako imenovane „vindišarje“, ki na noben način nočejo biti Slovenci in zahteval je zanje pravico samoodločanja.

Kako manjka predvsem deželnim poslanecem potrebno znanje, je dokazal šef kluba poslancev Avstrijske ljudske stranke Knafli, ki se je drznil trdit dokazano neresnico: „Tudi tam, kjer je prijavljen k dvojezičnemu pouku samo en otrok, se mora cel razred poučevati dvojezično!“

Zato ni čuda, da se je poslanec Guttenbrunner (SPÖ), ki je tudi predsednik deželnega šolskega sveta z vso vmeno zavzel za informiranje ljudskih množic dvojezičnega ozemlja. Obtožil je Heimatdienst, da širi „strah pred sosedom na jugu“, predvsem pa je jasno ugotovil, da je manjšina upra-

vičeno prestrašena, kajti ni „se sama izsečila“!

Precej govornikov se je še javilo k besedi, med njimi tudi koroški Slovenec Hanzi Ogris (SPÖ) — o njegovem govoru bomo poročali v naslednji številki NT — vsi so pač zagovarjali partijska stališča; FPÖ se je z

vso vmeno trudila prikazati nujnost ugotavljanja manjšine, ÖVP kljub nujnostnemu predlogu ni našla manjšinsko-političnega koncepta (predlogi so se deloma ujemali z zahtevami protestnega zborovanja „Heimattiensta“, deloma jih je pa ÖVP pobrala iz prašne „zakladnice“ prve avstrijske republike), SPÖ spet pa je morala zagovarjati svoj predlog o dvojezičnih napisih v 205 vaseh. Novih predlogov na Koroškem nismo slišali.

Istočasno pa je na Dunaju odgovarjal kancler dr. Kreisky na vprašanja Suppana (ÖVP) in Scrinzija (FPÖ) ter menil, da so vsekakor možne spremembe zakona o dvojezičnih napisih v luči novih spoznanj...

Za pravice koroških Slovencev!

Občani madžarske narodnosti v SR Sloveniji ogorčeno protestiramo proti divjaškemu napadu proti pravicam Slovencev v Avstriji.

Naš čut za pravičnost in humanost je zaradi dogodkov na Koroškem v Avstriji globoko prizadet. Tudi sami živimo kot narodnostna manjšina v SR Sloveniji in gotovo bolj, kot kdorkoli drug, čutimo in razumemo, kako neznošen je sedaj položaj slovenske manjšine v Avstriji, kjer se kršijo osnovne pravice človeka, ki so zagotovljene že v Deklaraciji o človekovih pravicah, da ne govorimo o veljavnih avstrijskih zakonih ter o mednarodnih obveznostih Avstrije. Razumemo, da obstajajo ljudje, ki so nacionalisti, in katerih cilj je fizična likvidacija manjšin, ne moremo pa razumeti, da lahko v pravni državi delujejo organizacije s takim programom ter da pristojni oblastveni organi v zaščito pravičnosti in zakonitosti ne podvzamejo ničesar.

Poudarjamo, da so pravice madžarske narodnosti v SR Sloveniji izenačene s pravicami večinskega naroda, kar najbolj jasno sledi iz XX. amandmaja ustave SR Slovenije ter da so oblastveni organi in družbenopolitične organizacije v Sloveniji znale ustrezno zaustaviti napad na zagotovljene pravice madžarske narodnosti kadar je to bilo potrebno. Ista pravica pripada tudi koroškim Slovencem!

Prosimo in zahtevamo, da v interesu zaščite pravic Slovencev v Avstriji podvzamete vse možne ukrepe!

Občani madžarske narodnosti
v SR Sloveniji

Poslano:
Republiški konferenci SZDL
IS SR Slovenije
Skupščini SR Slovenije

Informacijska konferenca kanclerja dr. Kreiskega

Okoli 1700 funkcionarjev in zaupnikov socialistične stranke se je v soboto zbralo v celovski Delavski zbornici, da bi poslušali dolgo pričakovano „informacijo“ svojega strankinega šefa, kanclerja dr. Bruna Kreiskega.

Pred vhomom se je zbralo okoli 300 demonstrantov, ki so pozdravili kanclerja ter deželnega glavarja Simo z žvižgi in sramotilnimi klici. Velik kordon policije ter strankinih skrbnikov za red so preprečili vsakemu nepovabljenemu — razen časnikarjev — vstop v zbornico.

Namestnik deželnega glavarja Suchanek je v svojem pozdravnem govoru med drugim dejal, da vlada na južnem Koroškem „prastrah“ zaradi južne meje, ki pa nikakor ni upravičen.

Kancler Kreisky je svoj referat pričel s kratkim orisom zgodovine. Glede obrambnega boja ter „300 pregnanih“ po drugi svetovni vojni je dejal, da so pač bile posledice zgubljenih vojn. Nato je interpretiral državno pogodbo ter dejal, da glede pravic manjšin državna pogodba za dosego neke pravice ne predpisuje nobene določene velikosti manjšine. Neizpolnjevanje te pogodbe more imeti tudi določene posledice. Omenil je člen 35 državne pogodbe, ki govori, da morejo potem to vprašanje predati poslaništvom podpisnikov. Tudi Jugoslavija je upravičena, da zahteva dosledno izpolnitev državne pogodbe. Vsekakor bi to močno škodovalo ugledu Avstrije. Potem ko je ostale stranke še primerno apostrofirjal, je prinesel na dan svoje „predloge“ za „zboljšanje“ tega zakona. Ti so bili:

1. Povabil bo župane prizadetih občin k sebi na Dunaj na razgovor.
2. Nasprotnike dvojezičnih napisov bo povabil na ogled takih napisov v druge države, da bi se prepričali o njih neškodljivosti („ne ravno na državne stroške“).
3. Dvojezične table bodo opremili z avstrijskimi in koroškimi barvami, da nihče ne bo mislil, da niso na Avstrijskem.

4. Različna velikost slovenskih oznak.
5. Proučitev možnosti uporabe ljudskega štetja 1971 za dvojezične napise.

Zadržanje Slovencev v teh kritičnih dneh je kancler označil za občudovanja vredno ter izjavil, da „za njimi stojijo pravica in socialisti“.

V diskusiji, ki je sledila, je kot prvi spregovoril Franz Per d a c h e r iz Vetrinja. Dejal je, da ga ne moti nobena tabla, da on zna slovensko in da obžaluje, da svojim sinovom ni dal prilike, da bi se naučili slovenskega jezika.

Nekaj diskutantov ni moglo preko izpadov na slovensko narodno skupnost. Tako je neki E b e r h a r d označil obe osrednji organizaciji koroških Slovencev za „društvi narodnih noš“ ter podvomil v kompetentnost teh organizacij. Neki R e i c h m a n n iz Št. Jakoba pa je tarnal, zakaj je morala ravno SPÖ pričeti s tem usode polnim korakom. Slovensko gimnazijo, ki so jo dali „črni“, je označil za osnovno zlo. **Tovarišica K a m n i g** pa se je sramovala svojega slovenskega porekla, označila Avstrijo za „nemško državo“ ter rotila, naj bi slovenske oznake napisali s čisto majhnimi črkami, saj je „manjšina tako majhna“. Ostali govorniki — bilo jih je le 19 — so naglasili potrebo uresničitve državne pogodbe ter pozdravili zakon Kreiskega. Dr. Kreisky je nato še enkrat počul tiste, ki so imeli zmotne ideje. Zaključil je z ugotovitvijo, da ima manjšina pri svojih pravicah neko predpravo, kot je to pri Južnih Tirolcih.

Ob koncu je spregovoril še deželni glavar Sima, nato pa je situacija postala kritična. Kljub močnemu kordonu policajev — nad 200 jih je bilo — sprva Kreisnemu in Simi niso mogli utreti pot skozi gnečo razbesnelih in nahujskanih demonstrantov, katerih število je naraslo na 700. Sprva pa je Kreisky sprejel še delegacijo Heimatdiensta, katero je povabil na razgovor na Dunaj. V tem položaju je Kreisky spoznal, da Heimat-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Kaj velja beseda Slovenca?

Dr. Marko Dumpelnik, živinozdravnik in slovenski občinski odbornik v Pliberku leži še vedno v bolnici. V bolnici pa je zato, ker je postal žrtev fizičnega napada.

Vemo, da je notranje ministrstvo izjavilo po tiskovni agenciji APA, da za napadom na dr. Dumpelnika ni najti političnega motiva. Šlo je menda le za navaden pretep. Značilno pa je, da je izdalo ministrstvo poročilo kar nekaj dni pred zasljevanjem Dumpelnika samega. Ne moremo si prav misliti, kaj so si gospodje ob tem mislili? Mogoče smo pa na Koroškem že spet tako daleč, da beseda koroškega Slovencega nič ne pomeni več? Gospodje, to je herrenvolkovska mentaliteta!

Kako je vsa stvar „nepolitična“, nam potrjuje tudi dejstvo, da dr. Dumpelniku v zvezi z Mullejem že grozijo: Če se bo Mulleju le kaj malega zgodilo... Kaj malega zgoditi se pa pomeni tudi: biti obsojen, dobiti najmanjšo kazen, plačati najmanjšo odškodnino, govoriti pri procesu resnico, itd.

Hubert Mulle se politično v zvezi z zadnjimi dogodki na Koroškem po izjavah bližnjih sorodnikov v KTZ menda ni udeleževal. Kot vemo, pa igra nogomet pri športnem društvu Sinča vas. To seveda ni politično, še manj pa prepovedano dejanje, pač pa je bilo možno videti pri „snemalcih dvojezičnih tabel“ tudi mnoge člane tega društva. Mogoče vodi tu pot naprej...

**Wenn Hubert Mulle
nur das Geringste
zustößt,
fliegt eure Villa
in die Luft,
mit oder ohne
euch!
Hütet euch, und Finger
weg
von ihm!
Kein Spaß!!
Die Kärntner!!!**

Protestna resolucija Kluba slovenskih študentov na Dunaju

K ORGANIZIRANIM NAPADOM NA DEMOKRATIČNE PRAVICE SLOVENSKE MANJŠINE IN K PASIVNEMU ZADRŽANJU VARNOSTNIH ORGANOV OB DEMONTAŽAH DVOJEZIČNIH TOPOGRAFSKIH NAPISOV NA KOROŠKEM

Šovinistični izgredi, ki so v zadnjem času privedli do ostre nacionalno-politične eskalacije, so izraz dolgotrajne protislovenske politike. Ta se zrcali danes na eni strani v oportunističnem SPÖ in na drugi strani v odprti protislovenski gonji Kärntner Heimatdiensta, katerega članstvo prihaja iz vrst meščanskih strank, predvsem iz ÖVP in FPÖ, ampak tudi iz vrst SPÖ. Napad na demokratične pravice koroških Slovencev — kot se je pokazal v demontažah dvojezičnih topografskih napisov — ni zgolj izraz lokalne nestrpnosti in ni zgolj rezultat nekaterih posameznih akcij skrajnežev ter zapeljanih, marveč je bil dolgoročno pripravljen.

Po drugi svetovni vojni se je skušala Avstrija izogniti jugoslovanskim teritorialnim zahtevam in nevarnosti tamkajšnje socialistične revolucije s tem, da je formalno priznala in deloma izpolnila pravice slovenske manjšine (utrakvistična šola), to pa predvsem zato, da ne bi nudila zasedbenim silam argumentov za podpiranje jugoslovanskih teritorialnih zahtev. Ko pa se je Avstrija z državno pogodbo otrešla zasedbenih sil, je pokazala vlada svoj pravi obraz: pri reševanju manjšinskega vprašanja je tesno sodelovala z nemškonacionalnimi krogi z veleposestniki, podjetniki, reakcionarnimi učitelji in uradniki. Z nacionalistično agitacijo in z ekonomskim pritiskom so dosegli razveljavo dvojezičnega šolstva in tako sistematično uničevali demokratično zavest tako nemških kot slovenskih ljudskih množic. Ta šovinistična propaganda se je stopnjevala v proslavi 50-letnice koroškega plebiscita, ko je KHD zahteval genocid slovenskega ljudstva na Koroškem, in je dosegla začasen višek v sedanjih protizakonitih demontažah dvojezičnih topografskih napisov, v odprtih groznjah in fizičnih napadih na člane slovenske manjšine.

Nedvomno je bil povod tem šovinističnim izpadom nacionalističnih krogov odločnejši nastop koroških Slovencev, ki so dopolnjevala nemške topografske napise s slovenskimi imeni. Zaradi povečanega pritiska tako s slovenske kot tudi zunanje politične strani se je SPÖ odločila postaviti 205 dvojezičnih topografskih napisov. S tem je hotela deloma zadostiti demokratičnim zahtevam koroških Slovencev in obenem ohraniti gospodarsko sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo. Hkrati je tudi hotela preprediti nastajanje mnenja, da avstrijska država ni zmožna garantirati demokratičnih pravic.

V resnici pa je zakon o 205 dvojezičnih topografskih napisih samo navidezna koncesija koroškim Slovincem, ki jih naj odvrne od prizadevanj za svoje demokratične pravice in ki naj utrdi iluzije o znamenitem koroškem sožitju dveh narodov. SPÖ pa je hotela prav tako zadovoljiti zahtevam reakcije, ker je ugodila njeni desetletni težnji, da se ne prizna zaključeno slovensko in dvojezično področje. Za osnovo zakona ni vzela teritorialni, edini demokratični princip, ki bi jamčil postavitev dvojezičnih topografskih

napisov po vsej južni Koroški, kjer živijo Slovenci.

Tako pri nastanku kot pri izvajanju zakona se je pokazalo, da SPÖ ni pripravljena reševati nacionalnega problema, da ni pripravljena uresničiti demokratične pravice in ostro nastopiti proti silam in organizacijam, ki se zoperstavljajo izvajanju demokratičnih pravic manjšine. Popuščenje SPÖ reakciji je postalo očitno ob direktivah varnostnim organom, naj pasivno prisostvujejo nasilnim akcijam in naj dovoljujejo odstranjevanje dvojezičnih topografskih napisov. Šef celovške varnostne policije je izrazil celo svoje razumevanje za protislovenske akcije. To pa je viden dokaz za to, da zastopa policija interese tistih, ki zatirajo manjšino. Odnos policije do šovinističnih izgredov je treba primerjati z metodami, s katerimi so varnostni organi ustrahovali in zasledovali slovenske aktiviste, ki so z dodajanjem slovenskih imen k nemškimi topografskim napisom opozarjali javnost na nezdružne razmere v deželi in na neizpolnjene demokratične pravice koroških Slovencev: deseturna in ponočna zasliševanja študentov in dijakov Slovenske gimnazije, hišne preiskave, stalno zasledovanje nekaterih koroških Slovencev. To zatirajoče nastopanje policije se je začelo končalo šele s procesom proti B. M. Šturmu. Ta proces so morali prekiniti pod pritiskom solidarnosti znotraj in izven dežele in zaradi oficijalnih protestov Jugoslavije. Trenutno pripravljajo še procese proti trem slovenskim študentom, ki jih nameravajo obtožiti kot zločince, ker so dodajali nemškimi topografskim napisom slovenska imena.

■ **Klub slovenskih študentov na Dunaju protestira najostreje proti sistematičnemu odvzemanju demokratičnih pravic koroških Slovencev, ki se je pričelo z odpravo dvojezičnega šolstva in ki se danes nadaljuje z navidezno rešitvijo vprašanja dvojezičnih topografskih napisov. Ta „rešitev“ omejuje prisotnost Slovencev na 205 vasi in s tem zanika prisotnost Slovencev na celotnem južnem Koroškem. Protestiramo proti temu zasmehovanju koroških Slovencev, ki ga označujeta Kreisky in Sima kot „zadnji korak v rešitvi manjšinskega vprašanja“.**

■ **Protestiramo proti zadržanju avstrijskih varnostnih organov, ki do danes še nikoli niso postopali proti nasilnim in protizakonitim napadom in ki so izrazili celo svoje razumevanje za akcije šovinističnih krogov, medtem ko so jim bile upravičene akcije slovenskih demokratov povod za zatirajoče ukrepe. Zahtevamo takojšnjo odstavitev šefa celovške državne policije dr. Winklerja!**

■ **Zahtevamo takojšnjo prepoved Kärntner Heimatdiensta na osnovi državne pogodbe!**

■ **Zahtevamo energično nastopanje avstrijske policije in avstrijskih sodišč proti šovinističnim hujskačem!**

■ **Zahtevamo popolno uresničenje demokratičnih pravic koroških Slovencev!**

območje. Neko ne tako staro poročilo pravi, da je tistih Slovencev, ki so izjavili, da so slovenskega rodu, le 5 odstotkov. Vendar pa zaradi tega ni nič manjša njihova zahteva po ohranitvi svojega jezika in izročila.“

Potem primerja Bianco sedanji položaj koroških Slovencev s položajem pred leti, ko se je Avstrija odločno zavzela za pravice italijanskih Avstrijcev v Poadižju. „Odtlej so Slovenci trdili, da bi bili zadovoljni le z delčkom tistega, kar so dosegli italijanski Avstrijci. Dobili so veliko manj, in sicer le nekaj pravic v uporabi svojega jezika. Zdaj bi jim avstrijski nacionalisti radi vzeli še to.“

POSLABŠANI ODNOSI Z JUGOSLAVIJO

Pariški „Le Monde“ je 13. oktobra priobčil poročilo svojega dunajskega dopisnika Bernarda Meixnerja, ki pravi, da je „neofašistični plamen, naperjen zoper slovensko manjšino, izval hude incidente v južni pokrajini Avstrije“. Potem omenja mračno vlogo Norberta Burgerja in meni, da „pravice slovenske manjšine na Koroškem, zagotovljenih z državno pogodbo iz leta 1955, niso nikdar spoštovali zaradi pasivnega odpora prebivalstva“. Dopisnik omenja obisk Džemala Bjeđića na Dunaju, ko je bil govor tudi o položaju slovenske manjšine, ter zveznik zakon z dne 27. julija 1972 o postavitvi dvojezičnih krajevnih napisov, poučevanju slovensščine v šolah in uporabi slovensščine v upravi. Bernard Meixner pravi, da so sedanji nemiri poslabšali odnose med Dunajem in Belgradom, odnose, ki so se že bili skalili po tistem, ko so v Jugoslavijo prišli ustaši, ki so imeli svoja oporišča na avstrijskem Koroškem in Štajerskem. „Seveda zdaj ne gre za vprašanje meja, vendar pa bi obnovitev nacionalizma utegnila razmajati politično stabilnost Avstrije,“ končuje dopisnik uglednega pariškega dnevnika.

Dunajski dopisnik milanskega dnevnika „Corriere della sera“ je 16. oktobra poročal o „maršu na Celovec“ in poudaril, da je šlo za manifestacijo zoper dvojezičnosti na Koroškem, ki da je bila polna nacionalističnih govorov. Zapisal je, da je bila manifestacija pravzaprav demonstracija sile zoper olajšave, ki jih je avstrijska vlada priznala slovenski etnični skupini.

Juraj Bydžovsky je 17. oktobra objavil v bratislavski „Pravdi“ daljši komentar z naslovom „Provokatorji“, v katerem med drugim piše: „Čeprav so z avstrijskih uradnih mest že pred tednom opozorili, da morajo provokatorji računati s pravnimi posledicami svojih dejanj, so ti še zmerom nezakaznani. Po besedah avstrijskega notranjega ministra Röscha, so v prizadetih krajih okreplili policijo s 150 možmi, vendar se policija doslej omejuje le na to, da ‚registrira‘ posamezne izpade...“

PREŽIVELI POGLEDI IN PREDSDOKI

Bratislavski komentator nadaljuje: „Pri vsem tem ne gre le za table z napisi. Nacistične in neonacistične politične sile si zelo prizadevajo, da bi iz dogodkov skovale političen kapital. Docela odkrito in nesramno apelirajo na preživele poglede in predsodke nekega dela avstrijskega prebivalstva in si očitno prizadevajo, da bi takšne poglede in predsodke čimbolj razširile. Sam avstrijski tisk ugotavlja, da na Koroškem zdaj vlada ozračje terorja, da se tamkajšnji Slovenci bojijo kazati na ulicah, da v polnih gostilnah zahtevajo nasilni izgon slovenskega prebivalstva. Razgreti šovinisti, ki jim dirgirajo iz ozadja, so celo že začeli demonstrirati proti pokrajinski in zvezni vladi... Treba je ugotoviti, da so koroški Slovenci doslej nenavadno zadržano reagirali na napade in da se dosledno izogibajo konfliktom z nemško govorečim prebivalstvom...“

„Neue Züricher Zeitung“ je 22. oktobra priobčil dolg članek svojega dunajskega dopisnika Ricca Labhardta, ki se začneja takole:

„Marsikateremu Avstrijcu se morda zdi spor o dvojezičnih krajevnih napisih na Koroškem brezupen anahronizem. Medtem ko vladajoča socialistična stranka razglaša s plakati po vsej deželi, da postaja Avstrija s podpisom sporazumov v EGS modernejša, in medtem ko si Dunaj že vrsto let ugaja v vlogi posrednika med Zahodom in Vzhodom, se je na južni meji razvnela ‚ljudska jeza‘, ker vlada končno skuša izpolniti eno izmed dolžnosti, ki jih je Avstrija prevzela ob podpisu državne pogodbe pred 17 leti.“

„VOJNA KRAJEVNIH NAPISOV“

Pogled na zgodovinske korenine tega grotesknega navala na napisne table se vsiljuje tembolj, ker uradni krogi tako v Celovcu

Sinoda in Slovenci

Koroška sinoda je sklepala na zadnjem zasedanju tudi o skupni nemško-slovenski predlogi. Kot poročevalca predloge „Sožitje Nemcev in Slovencev v koroški Cerkvi“ sta obrazilo, utemeljila in zagovarjala nemško-slovensko predlogo zastopnika obeh narodnosti. Nemško stališče v zadevi sožitja in odnosa do slovenske manjšine v deželi je iznašal dr. Waldstein, slovensko pa jaz.

Nekaj misli k mojim izvajanjem. Ko sem nagovoril slovenske sinodale, sem še posebej poudaril razočaranja in ponižanja, ki jih je slovenski narod doživel tekom zgodovine. Cankarjeva dela o tem zgovorno pričajo, dela slovenskih povojnih pisateljev trditve dopolnjujejo. Mislim tu tudi na duševno trpljenje, ki smo ga kot Slovenci v deželi občutili zaradi nenehnega narodnostnega zapostavljanja, mislim pri tem na krivice, ki jih tudi danes ne manjka v vsakdanjem življenju. Vse, kar je povezano z dobo nacizma, ni pozabljeno, temveč je v naši zavesti živo prisotno.

Ob vsem tem pa seveda ne smemo mimo dejstva, da tudi Slovenci nismo brez krivde. Marsikdo bo dejal, da vse to drži, da pa je krivda na slovenski strani v primerjavi s tem, kar so prizadejali Slovincem Nemci, zelo majhna.

Nezaupanja je na Koroškem še veliko. Vsi moramo pomagati, da ga odstranimo. Nekdo pa je moral pri tem napraviti prvi korak. Iz tega namena se je porodila misel za skupno nemško-slovensko sinodarno predlogo. Če bi do razpravljanja o njej v sinodi ne prišlo, bi za dolgo dobo zamudili priliko, zblizati v zvezi s tem vprašanjem v deželi kristjane, ki so v duhu ene in iste Cerkve. Beseda odpuščanja, izgovorjena po slovenskem zastopniku, je pomagala na sinodi zbrisati predsodke ter ustvariti vzdušje zaupanja. V osemurni razpravi je posvetil koroški cerkveni parlament najvažnejšemu vprašanju v deželi — sožitju med Nemci in Slovenci — pozornost, kot jo v javnosti v tej obliki doslej še nismo doživeli. 190 sinodalov je v iskrenem prizadevanju, da ustvarimo v deželi pogoje za sodelovanje in sožitje, iskalo tudi v kritičnih trenutkih diskusije vedno spet skupno pot. Gotovo je prišlo pri glasovanjih tudi do kompromisov. Od zaupanja na obeh straneh bo zaviselo, da težave v bodoče premostimo.

Sinoda je zaključena. Koroški Slovenci smo tretje in zadnje zasedanje sinode zapustili v zavesti, da smo storili svojo moralno dolžnost. Da so Nemci naše zadržanje pravilno razumeli, je razvidno tudi iz besed, ki jih je spregovoril beljaški odvetnik dr. Ebner, ko je dejal: „Če so se oprostili na sinodi Slovenci, potem moramo za trpljenje, ki smo ga prizadejali Nemci tekom več kot devetstoletne skupne zgodovine Slovincem, prositi odpuščanja tudi mi.“

Gre torej v deželi za poizkus novega začetka. Duhovni pogoji za sožitje so ustvarjeni, načela za konkretno izvedbo in zadržanje v javnem življenju so izdelana ter po sinodi potrjena. V kako težkih razmerah živimo, pa dokazuje popolnoma drugačni položaj v političnem življenju dežele. Klic po strpnosti, medsebojnem zaupanju in ljubezni je upravičen.

Dr. V. Inzko

LJUBLJANSKO DELO:

O koroškem problemu v luči evropskega tiska

Evropski tisk je posvetil precej pozornosti naraščanju nasilja nad slovensko manjšino v Avstriji. Razen čisto informativnih novic je nekaj največjih evropskih listov priobčilo tudi poročila in komentarje svojih dopisnikov iz Avstrije, ki prikazujejo položaj Slovencev v Avstriji in divjanje nacionalističnih in neonacističnih elementov nad slovensko manjšino.

Milanski „Il Giorno“ je o položaju na Koroškem pisal dvakrat. Prvič je seznanil bralece s položajem in poudaril, da nameravajo predstavniki slovenske manjšine spraviti za-

devo pred OZN, drugič pa je objavil članek Giannija Bianca. Ta pravi, da ni naključje, če se je spet prikazal na površju Norbert Burger, asistent na univerzi v Innsbrucku, človek, čigar ime je bilo tesno povezano s terorizmom v Poadižju. „Zdaj si Burger na svojo moč prizadeva, da bi vzeli slovenski manjšini še tisto malo pravic, ki jim jih je dala Avstrija,“ piše Bianco. Nato omenja plebiscit iz leta 1920 in pravi: „S plebisciti je tako kot s statistikami: obrnete jih po svoje, pa dobite rezultate, ki jih hočete dobiti. Tako na primer lahko vključite območja, kjer imajo Slovenci večino, v širše koroško

kakor na Dunaju ocenjujejo izgrede na Koroškem kot početje peščice zagriženih desnih skrajnežev. Na kraju samem pa dogodki in neštete drugačne izjave poučijo človeka o drugačnem stanju. Obiskovalec ima vtis, da se tam sproščajo emocije, ki jih pojasnjujejo samovoljni značaj Korošcev, zgodovina, obmejni položaj tistega področja in končno tudi travma v mnogočem še nepremagane preteklosti. Če bi v tej ‚vojni krajevnih napisov‘ sodelovala res samo peščica ekstremističnih provokatorjev, čemu so potem oblasti križem rok gledale njihovo početje, zakaj dopuščajo, da ti dozdevni obupanci vsak dan malo bolj spodkopljejo njihovo avtoriteto? Razen tega se človek lahko vpraša, čemu je moralo miniti 17 let do izpolnitve obveznosti, vsebovane v državni pogodbi, če baje razen nekaj skrajnežev vse prebivalstvo in vse politične stranke načelno nimajo ničesar proti postavitvi dvojezičnih krajevnih in občestnih napisov (Nadaljevanje na 8. strani)

GLASBENI DOGODEK:

Bleščeč koncert Slovenske filharmonije v Celovcu

V okviru kulturnih tednov Alpe-Jadran se je z nastopom Slovenske filharmonije v celovškem Domu glasbe končalo zadnje gostovanje vrhunskih slovenskih umetniških ansamblov iz Slovenije.

V dveh tednih smo ljubitelji zborovskega petja, gledališke umetnosti in simfonične glasbe, doživeli tri kulturne viške: prvi je bil nastop Akademskoga mešanega pevskega zbora „Tone Tomšič“, drugi višek je bila uprizoritev baleta „Labodje jezero“, tretji pa koncert Slovenske filharmonije iz Ljubljane, ki je pri nas na Koroškem že znana in dobrodošli gost. To je pokazal tudi sobotni nastop (21. oktobra), ko je občinstvo skoraj docela napolnilo veliko dvorano Doma glasbe.

Slovenski filharmoniki so tokrat nastopili pod taktirko dirigenta Oskara Danona in zaigrali tri kompozicije: „Svobodi naproti“, Demetrija Žebreta; Mozartov „Koncert za klarinet v A-duru“ in pa „4. simfonijo v e-molu“, op. 89, Johanna Brahmsa.

V programu o Demetriju Žebretu ni povedano mnogo, o njegovi kompoziciji „Svobodi naproti“ pa sploh nič. Demetriju Žebre je umrl v Ljubljani 1970, star 58 let. Glasbe se je izobraževal v Ljubljani in Pragi. Med drugo svetovno vojno je uspešno zastopal slovensko glasbeno ustvarjanje na slavnostnih igrah Mednarodnega društva za sodobno glasbo leta 1937 v Parizu, v Krakovu na Poljskem pa leta 1939. Po vojni je bil več let dirigent in ravnatelj Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani.

Pri kompoziciji „Svobodi naproti“ gre za temo iz časov narodno-osvobodilnega boja izpod nacifašističnega jarma. Dirigent Oskar Danon je znal s suverenostjo izvesti orkestra vse možnosti za najboljšo predstavitev Žebretovega dela.

V letu 1971, malo pred Mozartovo smrtjo, je prišel k nedosegljivemu mojstru klarinetist Johann Stadler. Le-ta ga je poprosil za nekaj denarja in kompozicijo za klarinet, s katero bi rad nastopil koncertno turnejo v Prago. Dobrosrčni Mozart mu je podaril oboje: denar in stvaritev „Koncert za klarinet v A-duru“, ki ga danes smatra glasbeni svet za najlepšega, kar jih je bilo kdaj ustvarjenih.

Plemenito vodena linija, resnobnost in radost ob popolni izrabi bogate tonske skale

solo-inštrumenta pričajo o delu najvišje popolnosti. Bil je to zadnji Mozartov Solokoncert.

Dirigent Oskar Danon je prepričal z zgledno interpretacijo Mozartove glasbe. S pravim Mozartovim razpoloženjem, v katerem je orkester celo v skrajnih pianissimih zazvenel nenavadno toplo in izenačeno, je solist Igor Karlin lahko razvil vse svoje sposobnosti na svojem plemenitem klarinetu. Že prvi zvoki njegovega inštrumenta so izpričali, da imamo pred seboj pravega virtuozu, ki zna iz svojega glasbila izvaljati izredno čist in mehak zvok, ki ga lepo oblikuje v vseh frazah in izjemno čustveno prilagaja vsebinskim izrazom izvajane kompozicije. Poslušalci so umetnika večkrat poklicali na oder in so mu izrazili svojo hvaležnost z močnim ploskanjem.

Po odmoru smo slišali eno izmed najlepših Brahmsovih del, in sicer „4. simfonijo v e-molu, op. 98“, zadnje simfonično delo tega znamenitega glasbenika. Le-to združuje v sebi stilistične posebnosti večstoletnega glasbenega razvoja. Stari cerkveni tonski načini, elementi baročne harmonije se družijo s klasičnimi simfoničnimi formami, pri čemer ostaja delo navkljub vsemu otrok romantike, tako da je Brahmsu na višku svo-

jega ustvarjanja uspelo napraviti delo povezano s tradicijo in duhom svojega časa.

Brahmsova simfonija, ki je izpolnila ves drugi del koncerta, je še bolj kot Mozartov „Koncert za klarinet“ izpričala, kaj lahko pokaže orkester, če ga ima v rokah dirigent tolikih izkušenj, kakršen je Oskar Danon. Danon je s sugestivnim vodenjem izvalil iz njega redko slišane zvočne sposobnosti, kar je pri Brahmsovi mojstrovini še posebno važno, spriči njegove neobičajne zvočne gmote, ki se prekipevajoče sprosti, zlasti v zadnjem stavku „allegro energico e passionato“. Oskar Danon je z izrednim obvladanjem te zvočne gmote privedel do uveljavitve vse instrumentalne sestavine od violinskih godal, do čelov in basov, od trobil do pihal in do pavk, katerim je poverjena vloga ustvarjanja mogočnih ekspresivnih učinkov.

Brahmsova kompozicija je napravila na poslušalce tako kolosalen vtis, da niso prenehali z aplavzom, predno ni dirigent intoniral še dodatek. Le-ta se je odločil za stavek „Bela krajina“ iz „Simfonije“ Marjana Kozine, ki je zaživela v vseh odtenkih skoraj ljudsko občutenega načina izražanja radosti in trpljenja, umirjenosti in zamišljenosti, vohravosti in spokojnosti. B. L.

Slikarsko mladinsko tekmovanje

V torek, 24. oktobra, je celovski magistrat organiziral v Mladinskem domu, Mariannengasse 6 slikarsko in grafično tekmovanje za šole in mladinske organizacije pod temo „26. oktober“. Od 14. do 17. ure so tekmovali šole, med njimi je bila tudi Slovenska gimnazija v Celovcu (Partej, Lumbar, Ottowitz); slika dijaka Franca Partēja je bila med najboljšimi.

Zvečer, od 18. do 21. ure, pa so tekmovali mladinske organizacije; v vsaki skupini je tekmovalo troje mladincev, a vsaka skupina je smela oddati le eno sliko. Tu se je dijak Slovenske gimnazije Boris Lumbar, v skupini slovenskih skavtov (Hall, Lumbar, Gruber), v okviru avstrijske organizacije kvalificiral s svojo sliko med osem najboljšimi.

Naslednji dan, pred državnim praznikom, to je v sredo, 25. oktobra, je na tiskovni konferenci župan A u b e r w i n k l e r v celovškem Mestnem domu (Stadthaus, Theaterplatz) razdelil nagrade.

V Podravljah se je začel pouk

Slovenska kmetijska šola v Podravljah je pred kratkim začela z rednim poukom. V torek, 24. oktobra, je bila začetna konferenca. Ravnatelj dipl. inž. Franc Einspieler je pozdravil učitelje in obžaloval, da se je podravnatelj dr. Marko Dumpelnik ni mogel udeležiti, ker se zdravi v celovski bolnišnici. Zatem je na kratko nakazal težave, s katerimi se mora slovenska šola boriti kljub temu, da je dobila pravico javnosti. Podraveljska šola sicer uživa enakopravnost na določenih področjih (spričevala, podpora, brezplačni učbeniki in brezplačna vožnja učencev), na drugih področjih pa mora trpeti hudo diskriminacijo. Največja težava je pri pridobivanju novih učencev, ko nekateri domovinski dejavniki močno pritiskajo na slovenske starše, da bi le poslali sinove v nemške kmetijske šole. Toda kljub temu diskriminatornemu pritisku in zastrupljavalnemu vzdušju v deželi, zlasti na južnem Koroškem, je bilo možno dvigniti število učencev. Tako se je število letos dvignilo na 16.

Šola je tudi obogatila opremo, dobila je nekaj novih pripomočkov za praktičen pouk. Poleg pouka si bodo gojenci še ogledali razne vzorne kmetije, dodatna predavanja jim bodo razširila ogled na razna druga področja sodobnega kmetovanja, obiskali bodo varilni in strojni tečaj v Celovcu. Poleg tega so jim odprte še druge možnosti, da s pridobijo še dodatnih večšin.

Izkušnje iz preteklosti so dokazale, da so se odrezali učenci podraveljske šole pri raznih tečajih in izpitih precej bolje kot gojenci drugih koroških kmetijskih šol.

Prvi slovenski knjižni sejem v Ljubljani

Od 10. do 17. novembra bo na gospodarskem razstavišču v Ljubljani prvi slovenski knjižni sejem. Sejem bo osrednja prireditel v mednarodnem letu knjige in želi predstaviti slovensko založniško proizvodnjo zadnjih treh let: knjige, revije in gramofonske plošče.

Na sejmu bosta razstavni in prodajni del, spremljale pa ga bodo še kulturne prireditve (literarni večeri, podpisovanje knjig in predavanja). Literarni večeri bodo trije, na enem bodo sodelovali literati iz Trsta: Koluša, Benedičič, Mermolja in Kravos.

Na sejmu bodo podelili 3 nagrade za najboljše knjige leta s področja izvirnega slovenskega družboslovja, izvirnega slovenskega leposlovja — ti dve nagradi prispeva Kulturna skupnost Ljubljane. Vsaka nagrada znaša po 10 tisoč dinarjev. Ostale nagrade so namenjene najlepše tehnično opremljenim knjigam.

lovanje in Dušno pastirstvo med letoviščarji), izvoljeni škofjski zastopniki za bodočo vseavstrijsko sinodo in s slovesno božjo službo v celovski stolnici je bila sinoda zaključena.

Koroška škofjska sinoda

Za tretje zasedanje koroške škofjske sinode od 26. do 28. oktobra je bil pripravljen obširen program: sinodalni naj bi odločali o 17 predlogih in težiščnem programu; po izkušnjah od prejšnjih dveh zasedanj nihče ni pričakoval, da bo mogoče ta program izdelati in zato je bilo že vnaprej določeno, da preostale predloge še enkrat pretehta in odobri škofjski svet.

Toda prvo dopoldne zasedanja je pokazalo izredno pripravljenost sinodalov, čimveč predlog obdelati in odobriti. Tako je bilo že prvi dan obdelanih šest predlog; med drugimi o škofjskem svetu, o verouku na splošnih in poklicnih višjih šolah, o izvenšolskem cerkvenem delu med mladino...

Sožitje Nemcev in Slovencev v koroški Cerkvi

Razlog za to hitro, čeprav tudi solidno delo, pa ni bil najbrž samo v želji, da bi sinoda predelala vse predloge, temveč tudi v pričakovanju na predlogo »Sožitje Nemcev in Slovencev v koroški Cerkvi«, o kateri je poročevalec (navadno je o vsaki predlogi poročal le tisti sinodal, ki se je z njo najbolj ukvarjal; za to predlogo sta bila določena dva poročevalca: dr. Waldstein in dr. Inzko, da je bilo tako že na zunaj vidno sožitje oz. sodelovanje) dr. Waldstein v uvodnem referatu dejal, da bo le-ta politično najbolj važen pismeni dokument sinode.

Veliko zanimanje za to predlogo so pokazali sinodali že s tem, da so predlog, naj bi jo odložili zaenkrat, z veliko večino odklonili. S tem je bila obravnava te predloge sprejeta. Kot pri vseh drugih, sta najprej oba poročevalca podala pomen in kratko vsebino te predloge, nakar je sledila splošna in nato specialna debata ter glasovanje o posameznih odstavkih.

Dr. Waldstein in dr. Inzko poročata

Prvi poročevalec, dr. Ernst Waldstein, je poudaril, da ta predloga nakazuje pot, ki lahko vodi do trajnega pomirjenja v deželi. Seveda je to možno le, je nadaljeval dr. Waldstein, če bo na obeh straneh pripravljena za medsebojno sožitje.

Dr. Inzko je posebej poudaril, da ta predloga kljub svoji pomembnosti ne bo zadovoljila v vsem ne ene ne druge strani, ker od obeh zahteva veliko mero medsebojnega zaupanja. V nadaljnjem je v kratkih besedah orisal bridko preteklost Koroške in potem dobesedno dodal: »Storjenega nočemo z ničemur opravičevati, pač pa prosimo kot narodna skupina in kot pripadniki slovenskega naroda naše nemško govoreče rojake odpuščanja!«

Ta prošnja je bila izraz iskrene pripravljenosti za sožitje, gesta pomiritve, izraz

človeka, ki v krščanskem duhu prvi ponudi roko sprave. Bila pa je tudi tehnična, ki naj bi takoj v začetku pokazala, ali je vredno še nadalje razpravljati, ali bo najti na drugi strani isto pripravljenost.

Da je bila upravičena, je pokazala debata. Že prvi govorniki so priznali krivice, ki so se dogajale v zgodovini; predvsem sinodalni z gornje Koroške so s še večjo pozornostjo zasledovali potek debate, saj je bil mnogim izmed njih problem manjšine nov. Prav iz vrst teh neprizadetih je bilo podarjeno, da mora biti v takih slučajih večinski narod velikodušen napram manjšinskemu. Eden teh govornikov je izrecno kritiziral enostransko poročanje nekaterih časopisov, ki ustvarja zastrupljeno ozračje.

Slovenski sinodali posežejo v debato

Po splošni debati se je začela posebna; od slovenskih sinodalov so s stvarnimi pripombami odločilno posegli vmes župnik Čebul, dekan dr. Hornböck in rektor Tinjskega doma Kopeinig. Naporno delo poročevalca, ki je moral v stalni napetosti zasledovati potek debate, odgovarjati na vprašanja, razjasnjevati napačne predstave, sta dr. Inzko in dr. Waldstein odlično opravila.

Tako je bila predloga o sožitju skoraj v vseh točkah nespremenjena sprejeta, in sicer s skoraj vsemi glasovi navzočih sinodalov. Le v zadnjem delu sta poročevalca skupaj z dr. Ebnerjem vdelala njegov samostojni predlog o neke vrste razsodišču v zadevah, ki bi jih na drug način ne bilo možno rešiti, v to predlogo.

Dejstvo, da je bila predloga sprejeta, je gotovo razveseljivo; saj je ta predloga izraz skupnega prizadevanja vernih predstavnikov obeh narodnih skupin na Koroškem.

Obojestranska pripravljenost za sožitje

Toda ta pomembna predloga lahko ostane le kos papirja; treba bo obojestranske pripravljenosti za mirno sožitje. Treba bo, kot je poudaril dr. Waldstein, imeti potrpljenje drug z drugim in kljub neizogibnim neuspehom nadaljnega dela in truda, predvsem pa vztrajnosti v delu za sožitje, čeprav bo to delo tolikokrat naletelo na nerazumevanje in nezaupanje. Prav važnost zaupanja je poudaril s slovenske strani dr. Inzko: brez medsebojnega zaupanja ne bo šlo.

Pozabiti tudi ne smemo: uspehi tega dela bodo vidni šele po dolgih letih. Kjer se je dolga leta samo rušilo in sejalo razdor, ni mogoče v kratkem času popraviti; najprej bo treba odstraniti vse, kar vodi k večji odtujenosti, šele potem bo mogoče postaviti temelje za mirno »sožitje Nemcev in Slovencev v koroški Cerkvi«.

Skoraj en cel dan so sinodali posvetili temu važnemu vprašanju. Nato je bilo obdelanih še pet predlog (Nosivci cerkvenih služb, Človek v službi Cerkve, Misijonstvo in svetovna vzajemnost, Ekumensko sode-

Borštnikovo srečanje 1972

Pravkar se je v Mariboru zaključila prireditel s kulturno težo, tako imenovano »Borštnikovo srečanje«. To je bilo po vrsti že sedmo srečanje slovenskih dramskih gledališč, ki že tri leta nosi ime po velikem slovenskem igralcu Ignaciju Borštniku. Na začetku srečanja sta člana mariborske Drame Boris Brunčko in Rado Pavalec prebrala odlomek iz Cankarjeve Bele križanteme in poslanico Borštnikovega srečanja, nakar je spregovoril akademik dr. Bratko Kreft, ki je v svojem govoru zelo jasno poudaril pomen Borštnikovega srečanja za razvoj slovenskega gledališča, posebej pa je po njegovih besedah za srečanje pomembno to, da se dogaja v Mariboru. Kot je dejal, dobiva Maribor kot drugo slovensko mesto z Borštnikovim srečanjem tisto kulturno veljavo, ki temu mestu v takih razmerah pripada. Dr. Kreft se je pri tem zavzel za vsebinsko širjenje Borštnikovega srečanja, kajti le z njegovim nenehnim razvojem bo mogoče zagotoviti smiselno rast.

Po svečanem začetku Borštnikovega srečanja 1972 je z odra SNG Maribor spregovoril Janez Vipotnik, predsednik republiške konference SZDL (Socialistična zveza delovnega ljudstva).

V slovenskem narodnem gledališču v Mariboru so v okviru »Borštnikovega srečanja« odkrili doprsni kip pokojne mariborske igralko Mileve Zakrajškove. Odprli so tudi razstavo o njenem ustvarjanju.

Ob robu povedano

ŠE NEKAJ O „VELIČASTNI MANIFESTACIJI“ HAJMATDIENSTA

Razpisali so se koroški časniki o tisti nedeljski domovinski orgiji v Celovcu. Ljudje je bilo menda od 10 do 20 tisoč. Točno menda 11.600. Mogoče tudi več, mogoče manj. Mnenja so različna.

Med drugimi govorniki je tudi govoril zastopnik koroških „vindišarjev“. Glas mu je trepetal, davile so ga solze, ko je izjavil, da je „vindišar“, gospod dr. Valentin Einspieler.

A kako je govoril? Kdor si je drznil misliti, da bo spregovoril vsaj eno „vindišarsko“ besedo, se je zmotil. Baje so bili razočarani tudi številni „vindišarji“, ki so se udeležili koroške domovinske orgije. Menda so govorili nekateri med seboj tudi „vindiš“. Toda njihov „firer“ jih nikakor ni upošteval. Ni se zmenil zanje in za njihov jezik. Kot „vindišar“ je govoril samo nemško. Zlobneži zatrjujejo, da se sramuje svojega „vindišarskega“ jezika in svojega „vindišarstva“.

Sicer pa tudi misli, da nemško itak razumejo vsi, čeprav nekateri bolj slabo.

Zgodi se menda tudi še kaj takega, da mati kakega vodilnega koroškega „Nemca“ niti nemško ne zna. Samo slovensko.

nik

KOROŠKA STRPNOST

Celovski dnevnik „Volkszeitung“, glasilo ÖVP za Koroško in Vzhodno Tirolsko, se je pred kratkim pobahal s posebno pobudo. Namesto da bi ljudje trgali in mazali dvojezične krajevne napise, naj bi postavili k njim avstrijske zastave, da bi le videl vsakdo, ki pride mimo, da ne živimo pod Jugoslavijo, ampak pod Avstrijo.

Žitajska občina je postavila tudi že dvojezične krajevne napise. Celovška VZ je objavila tako tablo: Prizadete so bile Mlinče v Podjuni (nemško Müllnern). Na vsaki strani table je dodala žitajska občinska uprava še avstrijske barve. Torej bi že lahko vprašali, zakaj tega ne napravijo tudi pri enojezičnih nemških tablah. Kajti možno bi bilo, da bi prišel kdo na misel, da tu ni Avstrija, ampak zveličavna Nemčija. Torej, gospodje od VZ in od drugod, „Naš tednik“ vam je dal zares pametno pobudo. Če že avstrijske barve, potem pri vseh krajevnih napisih vsepovsod po Avstrijskem.

Toda VZ se le ne more pobahati s popolnim uspehom. Prvič nismo videli avstrijskih zastav pri vseh dvojezičnih napisih. Drugič pa so nekateri dvojezični napisi izginili, komaj so jih postavili znova, npr. v Hodišah. Blizu hodiške krajevne table (če prideš iz Plešerke) stoji starosvetna stavba. Pravijo, da je ne bodo podrli, čeprav je grda kot atomska vojska, ker je baje izredne spominske vrednosti. Bajta je torej neprecenljivo grda. Vsak čas se bo menda tudi zrušila. Na njej je videti cel kup lepakov in drugih sredstev za onesnaževanje okolja. Začetek zadnjega tedna je začel krasiti tisto bajto še domovinski napis „SIMA LANDESVERRÄTER“ (Sima izdajalec dežele).

Da, da, na Koroškem je fletno, tam strpnost zori.

sova

SELE

Tomej Ogris, 68-letni rentnik, lastnik hiše „Pod hribom“, more pač zadovoljno gledati nazaj na preteklo življenje. Že z mladega je bil gozdni delavec kakor njegov oče Gašper. Težko je bilo delo, zaslužek ne posebno velik, znal pa je denar prav obrniti in si je postavil lasten dom. Tudi žena Ana, Peručeva z Obirske, mu je kot doto prinesla pridne roke. Družina se je množila, deset otrok: štiri sinovi in šest hčerk se jima je rodilo. Malo hišo je bilo treba povečati. Otroci pa so kljub skromnim razmeram rasli krepki in zdravi. Ko so odrasli, so si sami služili kruh. Štiri hčerke so se omožile, vsi štiri sinovi oženili, pa še kar po dve poroki so obhajali v družini v enem letu; tako sta se predlanskim podala v zakon Bošterj in Katri, letos pa v juliju Kristej, zadnjo sobo, 21. oktobra, pa Hubert. Samski sta doslej ostali le še najmlajši: Milica in Marjetica, pa je prav lahko mogoče, da bosta tudi ti dve prej ali slej sledile bratom in sestram v zakonski stan.

Oče in mati sta še dosti krepka in zdrava, lahko še torej dočakata čez devet let svojo zlato poroko. Takrat ju bodo obkrožili hvalni otroci in pol regimenta vnukov. Bog jima daj dočakati ta zlati dan!

Pogreb Simona Dobrovnika, žrtve železniške nesreče v Pliberku

Vsa pliberška okolica je še pod vtisom strašne nesreče, ki se je zgodila v soboto, 28. oktobra, pri postaji Pliberk-mesto. Posebno pa je vest o nesreči kot strela udarila v njegovi domači fari, v Vogrčah. Ljudje so onemeli, srca so se stisnila, nastalo je splošno žalovanje. Kako je šele zadelo njegovo družino: očeta, mater, ženo in 4 nepreskrbljene otroke!

Ob 11.40 je z veliko hitrostjo drvela lokomotiva, na kateri sta bila spredaj vlakovodja Artur Fortunat in premikaški mojster Simon Dobrovnik, zadaj pa premikača Leopold Jopp in Foltej Tschernko, iz glavne postaje proti mestni postaji, da bo tam odpeljala nekaj vagonov na glavno postajo. Dočim sta zadnja dva še v zadnjem hipu skočila iz lokomotive in se le malo poškodovala, pa sta prednja dva, ko se je lokomotiva zalekla v zadnji vagon stoječega tovornega vlaka, ostala strašno stisnjena med železjem težko poškodovane lokomotive, da sta morala biti takoj mrtva. Pogojno sv. maziljenje jima je podelil pliberški kaplan g. Damej, zdravnik dr. Ottowitz pa je ugotovil smrt. Iz Beljaka je moral priti poseben reševalni vlak z osebjem, da so oba po dolgem in težkem delu mogli rešiti iz ruševin in pripeljati domov. Krivdo bo težko ugotoviti, ker sta glavna očitvidca mrtva.

Šimej, kot smo mu vsi rekli, je umrl prav

na svoj god v 38. letu in na desetletnico svoje poroke s Kotnikovo Gusti, ki je tako postala vdova s 4 otroki. Nadvse je ljubil svoje otroke. Bil je vesten, marljiv delavec železničar, ves prosti čas je porabil za družino in kmetijo. Bil je pravi garač, saj si je v kratkem času nabavil traktor, poljsko orodje, silos in še nekaj zemlje kupil. Bil je prijazen in šaljiv in še pred mesecem, ko smo bili Vogrčani na izletu v Italiji, smo se on in mi mnogo nasmejali.

Izredno veliko ljudi se je v ponedeljek, 30. oktobra, udeležilo njegovega pogreba. Pogreb je vodil domači župnik g. Zaletel ob spremstvu g. kaplana Dameja, saj je Šimej imel službo v Pliberku. V obeh deželnih jeziki je pokazal na strašno izgubo, tragedijo, pa tudi na to, kako jo krščansko pojmuje. Domači cerkveni zbor mu je zapel v slovo od doma, v cerkvi in pri pogrebu. Na domu, med sprevodom in na pokopališču mu je v slovo igrala železničarska godba iz Celovca pod vodstvom g. Kolba.

Ob grobu so se rajnemu zahvalili za vse delo in spregovorili v slovo: obratni kontrolor in višji nadzornik Dirnbauer v imenu železniškega ravnateljstva v Beljaku, okrajni odbornik, višji svetnik Schuster iz Velikovca v imenu socialistične stranke, železniški revident Franc Černut v imenu pliberške postaje, Pavle Krainz v imenu strokovnega dru-

štva in Feliks Visočnik za krajevno kmečko zvezo. Pogreba so se udeležili še: pliberški župan g. Siegfried Kristan, ki je bil Šimeju ne le šef, ampak tudi prijatelj, dalje podpredsednik, dvorni svétnik dipl. inž. Pontasch, višji nadzornik Vertnik, šef postaje v Prevaljah Emil Plemšek, pliberška žandarmerija, carinski pazniki in carinski urad, gasilci iz Vogrč pod vodstvom g. Antona Visočnika, mnogi železničarji itd.

Pogreb je pokazal, kako so ljudje imeli radi veselega Šimeja, pa tudi, kako sočustvujejo s prizadeto družino. Žrdovi družin! tudi mi izrekamo globoko sožalje!

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku bo priredilo v nedeljo, 12. novembra, ob 19.30 zvečer, v farni dvorani v Pliberku

pevski koncert

na katerem se bo v Pliberku prvič predstavil mešani pevski zbor Jakob Petelin Gallus iz Celovca, pod vodstvom prof. Jožka Kovarčiča. Vabi odbor

ŠT. JAKOB V ROŽU

(Slovo od Mečinovega Tomeja)

V torek, 10. oktobra, se je ponesrečil, ko je po svoji navadi pomagal pri bratu na Talah. Na posledicah padca iz ogrodja je umrl v beljaški bolnišnici. Prepeljan v Št. Jakob je ležal na mrtvaškem odru v novi občinski mrtvašnici poleg pokopališča. V petek popoldne smo ga položili k zadnji mu počitku v grob komaj pred letom duš umrle matere. Cerkevni zbor se je oddolžil dolgoletnemu cerkvenemu pevcu z nagrobno pesmijo pri obredih pred mrtvašnico in ob odprtem grobu. Francej, K. njegov sopevec, pa je pomenljivo menil, da so Tomeja tam sprejeli in mu zapeli vsi tisti, ki so odšli že pred njim v večnost. Naj se jim pridruži še Tomej in prepeva hvalnico Večnemu. V dvorani farnega doma, kjer se redno zbiramo ob nedeljah in pogrebih, smo pri pogrebnih sv. maši molili za njegov pokoj in se Bogu zahvaljevali, da je Tomeju dal veselje za cerkveno petje.

ŠT. PETER PRI ŠT. JAKOBU

Odšla je „Serajnica“ naše Miklove Zale. Kdo je ni poznal, naše Urše Simončič, ki je živela nesebično za svojega moža in se čez svoje moči žrtvovala njegovi hčerki Faniki, prav nič mačeharstvo, bolj prizadevna kot za lastno hčer. Pa ne samo za družino je bila viden angel, vsa soseščina v Št. Petru jo je spoštovala, kolikim je svetovala, za mnoge molila. Pri pogrebnih sv. maši v podružni cerkvi sv. Petra, ki sta jo v somaševanju opravila soseda gg. Sticker in Dersula, se je g. Hanzej javno zahvalil rajni Urši za vse njene molitve in žrtve, ki so jima bile v oporo in pomoč na dolgi poti k novomašnemu oltarju. G. Zaletel ji je ob odprtem grobu spregovoril toplo zahvalo za njeno nesebično sodelovanje pri radijskih igrah in odskih prireditvah, posebno pri rednih uprizoritvah naše Miklove Zale. „Serajnik“ Lojz B. odgovarja, da sta nastopala blizu 40-krat kot oče in mati Serajnikovega Mirka. Veliko zahvalo dolguje Št. Jakob in ves Rož in še preko njega slovenski narod ti zvesti „Serajnici“! Pevci so ji zapeli na domu in ob odprtem grobu!

V nebesih naj ji prepevajo angeli in božji izvoljenci. Želimo ji zasluženost veselje v njihovi družbi!

VELIKA VAS PRI ŠT. JAKOBU

V čudno jutro so se zbudili Robičnjakovi v Veliki vasi. Nemirno noč je imela dobra mati Katrej. Zjutraj ji je mož Jozef privoščil počitek in je tiho odšel iz sobe, ne da bi zapazil, da je za vedno zaspala. Pretreslo je domače, pretreslo sosede in vse, ki smo slišali o njeni smrti. Kako se je rajna bala dneva, ko bi ugasnila luč pri Korpniku, kjer še živita Korpnikov oče in mati, starši pokojne. Kako hudo bosta imela, ko ne bo več Katreje, da bi jima otroško-hvalno postregla! V sredo, 25. oktobra, smo jo spremili na njeni zadnji poti in molili za njen pokoj! Vsa dobra dela naj jo spremljajo pred večnega Sodnika-Plačnika.

Težko prizadetim domačim naše sožalje!

RESOLUTION

Der Landesverband der Widerstandskämpfer und Opfer des Faschismus, in dem Frauen und Männer, die zwischen 1933 und 1945 dem grünen und braunen Faschismus Widerstand entgegengesetzten und Opfer dieses Kampfes wurden, beobachten mit größter Sorge die Entwicklung rund am das Ortstafelgesetz in Kärnten.

Die von einer kleinen Gruppe deutschnationaler Fanatiker organisierte Massenmißachtung bestehender gesetzlicher Bestimmungen, die, wie am Turnersee und in Klagenfurt so weit ging, daß sogar Pressephotographen bestellt wurden, um die Akte der Mißachtung bestehender Gesetze und die Verwüstung öffentlichen Eigentums in Bild festzuhalten, untergräbt die Fundamente der Republik.

Wir haben dies alles schon einmal erlebt. Als man in der Ersten Republik begann, vor deutschnationalen Gesetzesbrüchen zurückzuweichen, war der Anfang vom Ende Österreichs gekommen.

Die Exekutive, die zuerst dazu verhalten wurde, Gesetzesbrüche zu tolerieren, um keine Märtyrer zu schaffen, verlor ihre Autorität und war bald gegen die Nazis nicht mehr einsetzbar und die Geschichte nahm ihren Lauf. An Apellen fehlte es zwar nicht, die aber von niemanden beachtet wurden. Zu den Opfern des braunen Faschismus zählten schließlich auch jene, die ständig vor den Faschisten zurückwichen, die apellierten, aber nicht gegen permanente Gesetzesbrecher reagierten.

Wir begrüßten die Rede des Landeshauptmannes am 10. Oktober im Zentralfriedhof, wir bedauern aber umso mehr die darauffolgende Verbeugung des gleichen Landeshauptmannes vor den deutschnationalistischen Heißspornen, indem er in Spittal ein Bekenntnis zum deutschen Volkstum abgab, was nicht nur im Widerspruch zum Staatsgrundsatz der österreichischen Nation steht, sondern auch der minderheitenfeindlichen Welle neuen Aufwind gab.

Wir haben die SPÖ schon vor einem Vierteljahrhundert davor gewarnt, ihre Reihen bis obenhin mit Stützen des tausendjährigen Reiches aufzufüllen, da sie dadurch ihre sozialistische Bewegungsfreiheit verlieren werde. Nun ist es schon so weit, daß die sozialistische Bundes- und Landesregierungen mit Erfolg daran gehindert werden, Bestimmungen internationaler Verträge in Kraft zu setzen.

Das Amtstafelgesetz ist ein — wenn auch unzureichendes — Ausführungsgesetz zum Staatsvertrag (Prof. Dr. Veiter). Durch die Rebellion dagegen wird nicht nur nationales, sondern auch internationales Recht gebrochen, was zu ernstesten Folgerungen führen kann, worin sich schon einiges abzeichnen beginnt.

Schon hat sich das Parlament unseres südlichen Nachbarstaates mit der Lage in Kärnten beschäftigt. Es ist zu befürchten, daß sich in absehbarer Zeit auch der internationale Gerichtshof und die UNO damit beschäftigen werden, wobei beraten werden dürfte, wie der österreichischen Regierung „geholfen“ werden soll, um internationale Verträge, die Österreich unterzeichnet hat, in unserem Lande durchzusetzen.

In Italien regen sich schon Stimmen, die fragen, weshalb Italien seine Verpflichtungen gegenüber den Südtirolern einhalten soll, wenn Österreich nicht in der Lage ist, dasselbe gegenüber ihren slowenischen Landsleuten durchzusetzen. Die Landeshauptmänner von Süd- und Nordtirol haben schon ernste Befürchtungen geäußert.

Angesichts dieser gefährlichen inner- wie außenpolitischen Situation verlangt der Landesverband:

- Sofortiges Verbot jener Organisationen, die darauf abzielen, der kroatischen und slowenischen Bevölkerung in Österreich ihre Eigenschaft und ihre Rechte als Minderheit zu nehmen, wie es der Absatz 5 des Artikels 7 des Staatsvertrages vorsieht.
- Strafverfolgung gegen Rädelsführer wegen „Aufreizung zu Feindseligkeiten gegen Nationalitäten“ gemäß § 302 Strafgesetz.
- Einstellung aller Subventionen an Vereine, die in ihrer Vereinstätigkeit Handlungen setzen, die das Zusammenleben beider Volksteile in Kärnten erschweren.
- Macht endlich Schluß mit den deutschnationalen Umtrieben!
- Setzt den 10. Oktoberfeiern ein Ende, mit denen jedes Jahr nationale Emotionen bis zur Weißglut aufgeheizt werden!
- Setzt echte Schutzmaßnahmen für die Minderheit, die ihr international zugesichert sind!
- Laßt die Minderheit bei Fragen, die sie betreffen, mitentscheiden!
- Laßt es nicht zu, daß unter der Losung: „Kärnten frei und ungeteilt“, zwischen den beiden Völkern in Kärnten eine unüberbrückbare Kluft aufgerissen und Kärnten geteilt wird!
- Macht Ordnung in unserem Lande, solange es noch Zeit ist!

Für den Landesverband der Widerstandskämpfer und Opfer des Faschismus:
Nischelwitzer Josef e. h. Dr. Lukas Sienčnik e. h. Simon Kompein e. h.

Ob sestanku

RAD VERJAMEM, DA BOSTE KOROŠKI SLOVENCİ PRIPOMOGLI TUDI Z VOLILNIM NASTOPOM ZMAGI NARODNOSTNIH PRAVIC.

(Z dr. Štoko se je pogovarjal dipl. jur. Filip Warasch)

Dr. Drago Štoka, poročen, 1 otroka, roj. leta 1937 na Kontovelu pri Trstu, odvetnik, od leta 1968 deželni svetovalec v Furlaniji—Juljski krajini, politični tajnik Slovenske skupnosti, pripadnik Ljudskega gibanja, struje Slovenske skupnosti.

NAŠ TEDNIK: Slovenska skupnost nastopa ves povojni čas samostojno na volitvah. Zakaj ste se Slovenci v Trstu in Gorici odločili za samostojnost in se niste tako vključili v državne italijanske stranke?

ŠTOKA: Dve tezi sta se ukoreninili v političnem življenju Slovencev v zamejstvu:

Prva je teza, po kateri je bolje in koristnejše, da se Slovenci vključujemo v italijanske, oz. avstrijske stranke in tam s svojo politično močjo in osebnim vplivom pritiskamo na odgovorne organe, da se lotijo reševanja slovenskih narodnostnih pravic.

Druga teza pa pravi:

Če si samostojen v političnem življenju, če ohraniš lastno politično samobitnost, si močnejši v odnosu do oblasti, ker nastopaš kot subjekt svojih pravic.

Kateri teh dveh tez daje zgodovina prav? Ni lahko biti resnično objektivni. Tudi v državnih — italijanskih strankah pri nas, avstrijskih pri vas — Slovenec ostane zaveden Slovenec, če mu je narodnostni res pri srcu. Tako obratno ni nujno, da se tisti Slovenci, ki so pristopili v tabor, ki zagovarja samostojni nastop, vedno in stoddostno ohranijo kot zavedni Slovenci.

Biti privrženec ene ali druge teze, ne pomeni torej avtomatično postajati narodnostni mlačnež v vsedravnih stranki, narodnostni gorečnež pa v slovenski krajevni stranki. Problem je nekoliko bolj kompleksen in seveda globlji.

Izkušnje pravijo, da je človek v veliki državni stranki nedvomno v močnem precepu, ko hoče uveljavljati tam tudi svojo narodno zavest. Stroj velike stranke je tako obremenjen z vsakodnevnim delom, da vzame v pretres slovenska vprašanja navadno tako kot ostale probleme, ki gredo od zidanja ljudskih hiš do specializacije kmetijstva. Nikakor pa se ne more velika stranka nenehno sočevati z živimi slovenskimi problemi, jih poglobljati, koregirati, utrjevati, ker ne more in ker to niti ni njeno politično poslanstvo!

Slovenski človek mora pod streho velike državne stranke, ki ima v državi nešteto sekcij, podsekcij, odborov in nadodborov, biti izreden, stalen, neomahljiv zagovornik slovenskih pravic, da mu lahko uspe premakniti val nezaupanja, nepoznanja, bojzani večinske strani. Aparat državnih strank pa skoro ne dovoljuje take močne odločnosti in premočrnosti, posebno ko gre za narodnostna vprašanja, na katerih razvoj vpliva nemalo silnic. Tako se povprečno zaveden Slovenec počasi nekje umiri v državni stranki, utiši svoj slovenski glas, ko spozna, da mora v veliki reki plavati s tokom, če hoče ostati na površju in pri življenju. In tako se počasi z vodami velike reke približuje morju, v katerem pa slovenstvo ne igra sploh nobene vloge, v katerem je velikokrat bolje ne biti Slovenec, ali vsaj zaveden Slovenec.

Če nastopa Slovenec v političnem življenju samostojno, pa te bojzani ni, ker

je vsakdanji politični ambient slovenski. Slovenstvo je v slovenski stranki prvi in najvažnejši problem, zato se Slovenec v lastni stranki v teh problemih pogloblja in izpopolnjuje. Nevarnost asimilacije ali narodnostne brezbriznosti je tako nekje bolj daleč in manj nevarna. Vse to imamo tržaški in goriški demokratični Slovenci pred očmi, ko se že ves povojni čas odločno upiramo vabljivim sirenam gostoljubnosti velikih strank. Zavedamo se, da bi bile te sirene sila omamne v začetku spojitve oz. vključitve z veliko stranko, da bi se pa polagoma utišale, ko bi bili nemočni v toku velike stranke.

Tudi rezultati nam v tem dajejo prav. Brez odločne besede samostojne slovenske stranke bi tudi slovenski poedinci v državnih strankah nič ne pomenili. Brez odločnega boja v okviru samostojne slovenske politike, bi ne dosegli v povojnem času tega, kar smo kot Slovenci dejansko dosegli, čeprav je bilo vzdušje vse prej kot nam naklonjeno. Zato nam je vsem pri srcu pot slovenske samostojnosti, ki nas je rešila pred marsikakšno nevarnostjo, ki nam je prinesla nemalo dosežkov in ki je preprečila, da bi bili kot narod amputirani; narod je namreč lahko živ in celovit le, če se vsestransko izživlja: v politiki, kulturi gospodarstvu... Narod brez samostojne politike je invalid! Postane folklorno-kulturna skupnost ohromelega ljudstva! Mi pa hočemo ostati in živeti polnokrvno življenje. Zato smo ves povojni čas in bomo še naprej stremeli za kulturno, versko, gospodarsko, socialno, športno obenem s politično-narodnostno celovitostjo, ker pač hočemo živeti polnokrvno, družbeno, državljansko in narodno življenje. Brez politične samostojnosti pa tega ni!

NAŠ TEDNIK: Zasedujete kot deželni svetovalec Furlanije-Juljske krajine tudi življenje koroških Slovencev? Kako bi si vi zamišljali na uspešnejši volivni nastop koroških Slovencev?

ŠTOKA: Življenje in razvoj koroških Slovencev mi je tako pri srcu, da bi skoro težko povedal. Od študentskih let me omamlja Koroška s svojo lepoto in s svojim prestanim trpljenjem, s svojo čudovito naravo in grenkim narodnostno-socialnim bojem ljudstva, ki ga je usoda postavila k gosposvetskemu knežjemu kamnu in ga tako neizbrisno zaznamovala in prečistila v trdih bojih skozi narodno zgodovino do danes. Zdi se mi, da ste danes koroški Slovenci intenzivneje zaživeli kot kdajkoli v tem povojnem času. Mladi so dvignili visoko zastavo pravice in mislijo z njo naprej do zmage slovenske koroške skupnosti, ker vedo, da mora ta skupnost dobiti vse tiste narodnostne pravice, ki ji po državni pogodbi, po obljubljenih besedah, po večkratnih zagotovilih, po državnem in božjem zakonu tudi gredo. Trdno verjamem, da boste koroški Slovenci tudi z volivnim nastopom pripomogli tej zmagi. Prepričan sem tudi, da boste vi sami najbolje izbrali v tem smislu pravilno pot!

način ne bi storili kakemu razbesnelemu kričaču kaj hudega. Če se je pozneje komandant bahal, da se Simi in Kreiskemu ni kaj pripetilo in da je zato bilo pravilno, da niso uporabili pendrekov, se meni kot očividcu zdi kot čudež, da se nobenemu ni kaj pripetilo. Poleg premilega ukaza pa se je pokazala — kot tudi dan pozneje v Velikovcu — še pomanjkljiva zanesljivost avstrijske žandarmerije in policije, ki se ni kaj posebej trudila za red in varnost. Ko sta

MNENJE BRALCEV:

„Die Minderheiten fördern!“

Noch immer geht der Streit um den Artikel 7 des Staatsvertrages bzw. um die zweisprachigen Ortstafeln in Teilen Südkärntens weiter. Noch immer fordern „Heimat“-Vereine unter Berufung auf die 10.000 Demonstranten von Klagenfurt, unterstützt von verschiedenen Zeitungen, die Minderheitenfeststellung. Es hies u. a. auch, daß bei der Kundgebung des „Heimatsdienstes“ die schweigende Mehrheit mobilisiert wurde, daß das „Kärntner Volk“ in Klagenfurt seine Ablehnung gegenüber den Ortstafeln zum Ausdruck gebracht habe. Es ist nichts besonderes, wenn eine Sache gut organisiert wird, daß man in eine Stadt, die selbst 75.000 Einwohner zählt, aus dem ganzen Land 10.000 Menschen zu einer Kundgebung bringt.

Es kann aber unmöglich behauptet werden, daß das die schweigende Mehrheit sei und nun das Kärntner Volk gesprochen habe. 10.000 Menschen bilden in einem Land mit 525.000 Einwohnern keine Mehrheit! Natürlich kann nicht übersehen werden, daß bei dieser Sache eifrigst manipuliert wurde und daß es Zeitungen gibt, die dafür eigentlich das goldene Ehrenzeichen für „besondere Verdienste um die Republik Österreich und das Land Kärnten“ erhalten müßten. Man muß sich auch an den Kopf greifen, wenn man jene Argumente hört und liest, die die Ortstafel- und Minderheitengegner für ihre Ablehnung und Forderung nach einer Minderheitenfeststellung namhaft machen. „Kärnten werde slowenisiert“, „Der spätere Anschluß an Jugoslawien werde vorbereitet“ und „Kärntens Einheit ist in Gefahr“. Auch geht vielfach die Behauptung um, daß die sogenannten Windischen zu den 20% gezählt wurden, die für die Anbringung der zweisprachigen Ortstafeln notwendig sind. Das stimmt genau so wenig, wie die lächerliche Auffassung „Kärntens Einheit und Unteilbarkeit sei durch diese Tafeln in Gefahr“!

Jugoslawien ist dem Staatsvertrag von 1955 beigetreten, hat also somit die Unantastbarkeit unserer Staatsgrenze anerkannt und unterschrieben. Das bezweifeln in Wirklichkeit nicht einmal jene Leute, die den Kärntnern um jeden Preis den Floh ins Ohr setzen, daß Kärnten slowenisiert werde und durch die Ortstafeln die Grenze gefährdet sei. Was nun die Minderheitenfeststellung betrifft, so hat auch der bekannte Völkerrechtler Dr. Veiter festgestellt, daß nirgends in europäischen Staaten mit Minderheiten, die Volksgruppe durch eine Minderheitenfeststellung ermittelt werden. Will also Kärnten bzw. Österreich eine europäische Ausnahme sein und damit anderen Staaten mit Minderheiten zu beweisen, daß man bei uns Volksgruppen nicht fördert, sondern alle möglichen Dinge anwendet, um den Minderheiten das Leben zu erschweren? Die Anhänger der nirgends praktizierten Minderheitenermittlung, hoffen ja nur, daß die ohnedies seit vielen Jahrzehnten und besonders in den Jahren 1938-45 unter einem starken psychischen Druck stehender Kärntner Slowenen, vor einer solchen Feststellung derart eingeschüchtert und wenigstens einem geistigen Terror ausgesetzt werden, daß sie sich gern überlegen, die Stimme ihrem Volkstum zu geben.

Solche Auswüchse ließen sich nicht vermeiden, wie schon die letzten Wochen bewiesen haben, und würden daher den Menschenrechten und der Rechtsordnung unseres Staates widersprechen! Ein Beweis dafür sind auch die Windischen, von denen Dr. Veiter behauptet, daß sie weder ein eigenes Volk sind, noch eine eigene Spra-

che reden und sich von den Kärntner Slowenen nur insofern unterscheiden, daß sie keine Slowenen mehr sein wollen, weil bei ihnen durch die vielen Jahre die unwahre Behauptung anscheinend gefruchtet hat: „Die Windischen sind ‚Heimattreue‘, die Slowenen dagegen Landes- und Staatsverräter!“ Für viele Kärntner Slowenen, die sich mit den Jahren bei den Windischen eingeordnet haben, dürfte auch die Ansicht mit einer Rolle gespielt haben, daß sie als Heimattreue keinen Angriffen, keiner Beschimpfung und Veruglimpfung und keinem Terror ausgesetzt werden. Aber alle, ob Slowenen oder Windische im Lande, sprechen dieselbe Muttersprache und jenen Dialekt, der in ihrer Gegend eben gesprochen wird. Wer spricht den bei unserem deutschen Volkstum als Mutter- und Umgangssprache das Schrift- oder Hochdeutsch? So ist es auch bei den Slowenen! Das Eingliedern bei den sogenannten Windischen könnte man ergänzend auch darauf zurückführen, daß die slowenische Volksgruppe im Lande seit dem Aufleben des radikalen Deutschnationalismus um 1900 sich in die Enge getrieben und verfolgt fühlte, als Tschuschen und minderwertige Menschen hingestellt wurden und besonders wer nach 1920 ein Slowene war, als Verräter deklariert wurde. Deshalb bitte ich auch jene Slowenen um Verständnis, die behaupten, die Windischen sind Verräter am slowenischen Volkstum! Weder bei den Slowenen, noch bei jenen Menschen die aus verschiedenen Gründen keine Slowenen mehr sein wollen, ist die Schuld zu suchen für die Spaltung der Volksgruppe, sondern bei der untoleranten und gehässigen Einstellung im Mehrheitsvolk, sowie bei jenen Organisationen, deren Ziel es immer gewesen ist, die Slowenen auszurotten! Sie haben es bis heute leider gut verstanden den Kärntnern die Zukunft düster und grau zu schildern und ihm Dinge einzureden, die jeder Grundlage entbehren!

Ich bin bekanntlich deutscher Kärntner, kein Völkerrechtler und Wissenschaftler, doch habe ich gerade in der letzten Zeit versucht herauszufinden, was mir von meinem Recht beschnitten wird (so wird es ja immer behauptet) wenn Ortstafeln zweisprachig beschriftet werden, wenn Slowenen in den ihnen zustehenden Ämtern ihre Sprache sprechen, wenn sie öffentlich so sprechen und singen wie ihnen der Schnabel gewachsen ist. Ich kann beim besten Willen nicht finden, was mir eingegeben würde: „Dein Recht, Deine Heimat ist in Gefahr!“ Laut Dr. Veiter beträgt die tatsächliche Stärke der slowenischen Volksgruppe rund 45.000. Wenn aber bei uns bestimmte Kreise unter dem Vorwand der „Heimattreue“ so weitertreiben werden und dürfen wie in den letzten Wochen, muß man befürchten, daß die Volksgruppe, die wir alle fördern und erhalten sollen, in wenigen Jahren von der Statistik verschwunden sein wird und damit haben dann jene ihr Ziel erreicht und ihre Aufgabe erfüllt. Deshalb mein Apell an die Slowenen und alle Kärntner deutscher Zunge:

1. Laßt Euch nicht einschüchtern und erfundene „Lageberichte“ aufschwätzen! (Kärnten in Gefahr usw.).
2. Jugoslawien hat die Unantastbarkeit unserer Grenze anerkannt und unterschrieben (Staatsvertrag 1955) und somit für alle Zeit auf Gebietsansprüche in Kärnten verzichtet!
3. Die Kärntner Slowenen sind treue Staatsbürger unserer Republik, die aufrichtig zu Kärnten und Österreich stehen!
4. Unser Rechtsstaat und unsere Demokratie ist eher durch solche Ereignisse in Gefahr, die sich bei uns in den letzten Wochen ereignet haben!

Es wird Zeit, daß wir gegenüber dem Schwächeren Toleranz üben und zwar in der Tat und nicht mit Worten, daß wir Herz und Verstand sprechen lassen. Wir haben uns in letzter Zeit vor der Welt, aber vor allem vor jenen Staaten, die selbst eine Minderheit aufweisen durch unsere unbewusste Haltung lächerlich gemacht. Nirgends in Europa werden die Minderheiten durch eine Minderheitenfeststellung ermittelt! Wollen wir eine europäische Ausnahme sein?

Herbert Guttenbrunner, jun.

INFORMACIJSKA KONFERENCA DR. KREISKEGA

(Nadaljevanje s 1. strani)

dienst pri teh demonstracijah ni neudeležen in je vodstvu le-tega to tudi povedal. Potem, ko je kancler odklonil predlog, da bi odšel skozi zadnja vrata, je policija nje-mu in Simi utrla pot skozi gnečo demonstrantov do službenega vozila. Policaji so pri tem nalogu strogo pazili, da na noben

Avstrijsko nogometno prvenstvo

Preteklo soboto so igrali v avstrijski nacionalni ligi enajsto kolo, v katerem je bilo nekaj presenečenj. Tako sta morala na domačem igrišču oddati obe točki **Rapid**, ki je izgubil z **LASK** 1:2 (0:0), in **Wacker iz Innsbrucka**, ki ga je premagala **salzburška Avstrija** 0:1 (0:1). Poraz Rapida bo morda posledica izguba prvega mesta. **VÖEST** je zmagal nad **Eisenstadtom** 1:0 (1:0). **Celovška Avstrija** pa je z zmago nad **Wiener Neustadtom** prišla na deseto mesto na lestvici.

Avstrija Celovec — Wiener Neustadt 1:2 (1:1)

Celovška Avstrija je v tekmi z Wiener Neustadtom osvojila dve dragoceni točki, to celo na tujem igrišču. Moštvo Wiener Neustadta je bilo tu in tam sicer v premoči, a Celovčani so igrali pametnejši nogomet: s hitrimi protinapadi so si ustvarili nekaj zrelih šans, od katerih so dve stoo odstotno zrabili.

Pač so gostitelji povedli v 27. minuti z go-

lom **Luczicsa** 1:0, a že štiri minute kasneje je **Emmerich** (Avstrija) po dvojni podaji z **Widmannom** izenačil na 1:1. Odločilni gol pa je padel v 80. minuti, ponovno po **Emmerichu**. **Odlično so igrali pri Avstriji**: Horvatić (vratar), Stemberga, Kovačić in **Emmerich**, deloma tudi **Buzek**, ki je moral v 39. minuti zaradi poškodbe z igrišča.

Pri Nižjevavstrijcih pa so dobro igrali: Dirnberger, Flögel in **Luczicsa**.

Trener Hohenberger je izjavil po tekmi: „Naše moštvo se je tokrat izkazalo v odlični kondiciji, ter je bilo v vsakem pogledu boljši nasprotnik. **Emmerich** je bil v tej tekmi nenadkriljiv, kar pričata dva njegova redko videna gola. Naša zmaga je popolnoma zaslužena.“

Ostali rezultati v nacionalni ligi:

GAK — **Sturm** 4:0 (2:0)
Donawitz — **Bregenz** 3:1 (1:1)
Sportklub — **Avstrija Dunaj** 2:2 (1:1)
Vienna — **Admira/Wacker** 1:1 (1:1)

Evropska pokalna tekmovanja

V sredo, 25. oktobra, so se nadaljevala evropska pokalna srečanja. V osmini finala državnih in pokalnih prvakov je bila vrsta dramatičnih in napetih tekem. Hkrati se je nadaljevalo tudi 2. kolo nogometnega pokala UEFA.

V tekmovalju državnih prvakov je angleško moštvo **Derby County** poskrbelo za senzacijo ter je gladko odpravilo portugalski klub **Benfico iz Lizbone** s 3:0 (3:0), tako da imajo Angleži v povratni tekmi vse možnosti, da se uvrstijo v naslednje kolo. **Bayern München** je katastrofalno porazil ciprskega prvaka **Omonio iz Nikozije** kar z 9:0 (4:0); Samo **Gerd Müller** je zabil pet golov. Moštvo **Maxa Merkla Atletico Madrid** je igralo v tekmi pokalnih prvakov s sovjetskim klubom **Spartakom iz Moskve** in izgubilo s 3:4. Tu je omeniti tudi visok poraz splitskega **Hajduka** s tretjerazrednim moštvom iz **Walesa Wrexhamom** 1:3 (0:3).

Favorit v tekmovalju nogometnega pokala UEFA **Feyenoord Rotterdam** je le s težavo porazil jugoslovansko moštvo **Beograd** s 4:3 (3:2). V tej igri je Avstrijec **Franz Hassil** zabil tudi en gol. Presenečenje kola UEFA je bila tudi zmaga **Viking Stavanger** nad **FC Kölnom** 1:0 (0:0).

Ponovitev igre v tekmovalju državnih prvakov med bolgarskim moštvom **CSKA Sofija** in grškim klubom **Panathinaikos** iz Aten se je končalo z zmago prvega 2:0 (1:0). Na ta način se je bolgarsko moštvo kvalificiralo v drugo kolo, kjer se bo srečalo s svetovnim državnim prvacom **Ajaxom iz Amsterdamu**.

Rapid Dunaj — Rapid Bukarešta 1:1 (1:0)

V tekmi pokalnih prvakov sta se na dunajskem stadionu srečala avstrijski pokalni prvak **Rapid** in romunski pokalni prvak **Rapid Bukarešta**. Pred odmorom je bil v pre-

moči dunajski **Rapid** in si tudi ustvaril gol prednosti, mogel bi pa zabiti še kak gol, a nespreni napadalcu tega niso znali uresničiti. Po odmoru so bili uspešnejši Romuni, ki so končno tudi izenačili; **Rapid** je lahko še vesel, da ni šel poražen z igrišča.

V povratni tekmi v Bukarešti nima dunajski **Rapid** nobenih možnosti za nadaljnjo uvrstitev.

Za srednjeevropski pokal

LASK — Čelik 0:2 (0:2)

Istočasno s tekmovaljem za evropska pokalna srečanja, je bila tudi prva tekma za srednjeevropski pokal. V bosanski Zenici sta igrala avstrijski **LASK** in jugoslovansko moštvo **Čelik** iz Zenice (le-ta je bil že dvakrat srednjeevropski prvak). Linški nogometiši so pred 4000 gledalci izgubili igro s **Čelikom** z 0:2 (0:2). **Čelik** je imel lahko stališče; ker se je **LASK** le branil. Ob izredno slabih vremenskih prilikah je bilo moštvo iz Zenice 90 minut igre v stalni premoči; potemtakem je rezultat še ugoden za Avstrijce, ker bi morali po prikazu igre Jugoslovani zmagati še z višjim rezultatom.

Druga tekma **Bologna** — **Dinamo Zagreb** pa se je v Italiji končala remi 2:2.

Lahkomiselno zaigrana zmaga

Španija — Jugoslavija 2:2 (1:0)

Stadion **Sular** v **Las Palmasu**, gledalcev okoli 36.000, vreme toplo, teren odličen, strelci za Španijo **Amancio** v 31. in **Asensi** v 89. minuti, za Jugoslavijo **Bajević** v 51. in 61. minuti, sodnik **Walker** (Anglija) — prav dober.

Škoda, trikrat škoda, za zamujeno prilo-

nost, da bi si Jugoslavija zmago nad Španijo na njenem terenu že skorajda zagotovila nastop na svetovnem prvenstvu 1974 v Zahodni Nemčiji. Dobro minuto pred koncem so Jugoslovani v prvi tekmi VII. iz izločilne skupine vodili proti Špancem z 2:1, imeli so jih „v žepu“, toda trenutek nepazljivosti in **Marič** je bil v drugič premagan. Točka na tujem je seveda zelo dragocena, srečanje pa je pokazalo, da Španci niso tako močni, kot so si predstavljali. Če ne bi bili po vodstvu 2:1 nekoliko lahkomišelnih bi lahko mirno dosegli jugoslovanski napadalcu še tretji gol, tako pa je v **Las Palmasu** bilo precej sklonjenih glav. Najbolj se je jezil **Vujadin Boškov**, ki mu še dolgo ni šlo v glavo, da so ob točko.

ŠMIHEL PONOVO ZMAGAL!

ASKÖ Šmihel — SC Globasnica 5:1 (1:0)

26. Oktobra so igrali **Šmihelčani** doma proti **Globasnici**. **Šmihelčani** so igrali zelo ofenzivno in so zaslužno vodili v prvem polčasu z 1:0. V drugem polčasu pa so **Globašani** že takoj izenačili. Nato so **Šmihelčani** zmeraj bolj pritiskali in obramba **Globasnice** jim ni bila več kos. Najboljši igralec **Šmihela** je vratar **Kisselak** in je obranil tudi enajstmetrovko. Gole so dali: **Britzmann I** in **II**, **Košutnik** in **Pečnik** (2).

Vovbre — ASKÖ Šmihel 0:9 (0:4)

V nedeljo, 29. oktobra, pa so igrali **Šmihelčani** v **Vovbrah** (**Haimburg**) in so zaslužno zmagali z 9:0. **Šmihelčani** so bili v obeh polovicah v premoči. Najboljši igralci so bili: **Kisselak**, **Janez Pečnik**, **Helmut Pečnik**, **Jože Kraut** in **Anton Močilnik**. Gole sta dala **Janez Pečnik** (4) in **Helmut Pečnik** (5).

Naslednjo nedeljo igrajo **Šmihelčani** zadržnič v jesenski sezoni, proti **Labotu** na domačem igrišču. Vsi navijalci vabljeni!

SAK — Launsdorf 3:0

Št. Janž — Št. Iij 5:2 (2:1)

Hokej na ledu

Poraz in zmaga celovškega KAC

V torek, 24. oktobra, je avstrijski prvak v hokeju na ledu gostoval na **Dunaju** proti **WEV** in izgubil tesno s 3:4 (0:3, 1:1, 2:0). To je bil prvi poraz avstrijskega prvaka v letošnji tekmovalni sezoni.

Celovčani so v tej tekmi igrali skoraj dve tretjini podrejeno vlogo, kar je pokazal tudi rezultat prve tretjine 0:3, potem se je polagoma odprlo celovškimi hokejistom, ki so v drugi tretjini zabil en gol 1:1, v tretji tretjini pa so dali dva gola 2:0.

KAC — IEV 3:0 (2:0, 1:0, 0:0)

Celovski **KAC** je to soboto doma pomiril svoje privržence, ker je z zmago nad innsbruskim **IEV** dokazal, da je še zmerom favorit za prvo mesto, torej, da lahko upa, da bo ponovno postal avstrijski hokejski prvak. Zmaga 3:0 ni bogve kako visoka, a je čista in zaslužena.

Kaj so izjavili po tekmi: Trener Gluhov: „Ta zmaga je bila rezultat vestne priprave.

Kolesarstvo

Eddy Meckx je v mehiškem glavnem mestu postavil nov svetovni rekord v enourni vožnji, ki je že štiri leta pripadal **Dancu Oleju Ritterju**. V eni uri je slovit belgijski kolesar prevozil 49,408 km in 68 cm. **Ritter** pa je pred štirimi leti (tudi v Mehiki) prevozil 48,654 km. **Poleg tega je Belgijec postavil nova rekorda tudi v vožnji na 10 in na 20 km. Kljub velikemu uspehu pa Merckxu ni uspelo, da bi prebil zid 50 km, kar je bilo pravzaprav v njegovih načrtih in tudi časi so bili tako preračunani. Toda proti koncu je nekoliko popustil, vseeno pa je pustil daleč za seboj Ritterja.**

Merckx je pričel takoj s silovitim tempom in je imel po prvem kilometru že 40 metrov prednosti pred **Ritterjem**. Pri desetem kilometru, ko je postavil nov svetovni rekord na tej progi s časom 11'58"4, je imel 18" prednosti pred **Dancem**. Še večji je bil njegov naskok pri dvajsetem kilometru (24'6"8) ko je **Ritterjev** čas zaostajal za 35"39. Pri štiridesetem kilometru je moral zaradi utrujenosti nekoliko popustiti. Vseeno pa je bilo že takrat razvidno, da bo postavil nov rekord. Na koncu je potolkel **Ritterja** za 754,76 m, kar je največja razlika, odkar tekmujejo v tej zvrsti.

Merckxov uspeh je seveda zbudil val navdušenja, ne samo na olimpijskem stadionu v mehiški prestolnici, pač pa tudi v Bruslju, kjer so se Meckxovi navijači zgrnili na ulice in nestrpnno pričakovali novic o podvigu svojega ljubljenca.

Prvič so se kolesarji pomerili v tej zvrsti leta 1893, ko je **Henrik Desgrange** (oče „Toura“) prevozil v eni uri 35,325 km. Nato so se podvigi nadaljevali precej redno, saj je vsako leto kdo poskušal postaviti nov rekord. Čez 45 km pa so kolesarji šli šele leta 1953, ko je Italijan **Olmo** prevozil 45,090 km. Po drugi svetovni vojni je prvi naskočil „uro“ **Anquetil**, ki je leta 1956 prevozil v **Milanu** 46,159 km. Prvaki so nato bili še **Baldini**, **Riviere** (dvakrat), **Dracke**, nazadnje pa **Ritter**, ki je rekord postavil pred štirimi leti.

Kar precejšnija pa je razlika med prvim svetovnim rekorderjem **Desgrangeom** in med današnjim svetovnim prvacom. Oba kolesarja loči kar 14 km in 83 metrov, kar je posledica drugačnih koles, ki so danes dosti lažja (**Meckxovo** je tehtalo le 5,9 kg), dirkališča so drugačna, pa tudi priprave kolesarjev se zelo razlikujejo.

V drugi tretjini je moštvo malo poveseilo glave, zaradi izključitev nekaterih svojih igralcev. Kar napredka v igri tiče, smo prišli eno stopnjo višje.“

Ziplakov: „Moje rane so se skoraj pozdravile, tako da sem ponovno ujel stik s soigralci.“

Drugi hokejski rezultati:

VEU Feldkirch — **ATSE Gradec** 2:9 (1:3, 0:0, 1:6)
WAT Stadlau — **Salzburg** 2:1 (0:1, 1:0, 1:0)
Kitzbühel — **WEV** 1:9 (0:3, 0:2, 1:4)

Zadnja pravda

Spisal J. S. Baar, iz češčine prevedel V. Hybášek 25

Kot „pravdarja“ ju je označilo javno mnenje in bilo je, kakor da so jima vžgali s to besedo znamenje na čelo. Hodila sta molče, mračna, nikomur nista pogledala v oči, hujšala sta, da ju je bila sama kost in koža; obraza sta jima bila postala lokava, prekanjena. V glavi, katero sta vedno povešala k tlom, so se podile le misli in skrbi, kje dobiti denar za rekurz, s čim plačati sodniške stroške in račune advokatu, kako napraviti priziv, kdaj se peljati v **Plzenj** k okrožnemu sodišču, katerega slovečega zagovornika pridobiti zase...

Postala sta polagoma vaška advokata, bolj veščta postav in sodnistva kot njiv in gospodarstva. Otepala sta krog sebe z besedami in izrazi, ki jih poprej nikdar niso čuli v okraju. Mirni in tihi ljudje so se sicer odvrčali od njih, a zato so ju iskali in od daleč prihajali k njima na posete tisti, ki so hoteli v eni ali drugi zadevi klicati na pomoč roko pravice.

Tu sta takoj oživela oba; **Adam** in **Martin** sta se zavedala v svojem življu, oči so se jima zalesketale, usta se radostno nasmehnila; z nenavadnim zanimanjem sta poslušala, za kaj gre, to in ono sta izpraševala in takoj sta že sama od sebe, neprošena, svetovala, kako je treba pri-

jeti reč, kaj je treba poudariti, kaj zamolčati, koga je gnati do prisege. Sama sta se drage volje ponujala, da spremita sosedu v mesto, priporočala sta odvetnike: „Ta je tič, ta te bo izrezal,“ sta govorila o enem, in zopet: „Ta je bedak, ta vse izgubi,“ o drugem, po tem, če je bil njima pravdo dobil ali izgubil. Kakor pajek svoj plen, tako sta ovijala s svojimi nasveti in besedami kakor s pajčevino vse, ki so se zatekli k njima in prosili sveta. Z zanimanjem sta zasledovala tudi tuje pravde; pri srečavanju sta izpraševala, „kako stoji“ ali „kakšen je bil konec“, in takoj sta zopet ščuvala dalje: „Poslušaj, tega nikar ne trpi! Če bi se to zgodilo meni, za pet dni ga posadim na hladno in vsi svetniki v nebesih mu ne bodo pomagali.“

„Seveda, trmoglavca trmasta,“ je tožil nad obema bratoma sodnik v **Domažlicah**, ki so mu letele na pisalnik tožbe, pritožbe in ovadbe. **Klenči** je postal glasovit zaradi svojih sporov. Kriva sta bila temu **Martin** in **Adam**. „Za ta dva bi morali ustanoviti v **Klenči** okrajno sodišče,“ so se smejali že po vsem hodskelem kraju. Na sejmi in preji, pri porokah in krstih in v nedeljo pred opraviлом — so si ljudje pripovedovali o pravdarskih bratih; „nos bosta zapravdala med očmi, srajco slekla s telesa za pravdo, taka sta,“ so navadno končali pomenek. Ni rastla samo sramota, rastla je tudi slava **Adamova** in **Martinova**. S svojim pravdanjem sta postala slavna, s prstom so si ju kazali ljudje in vsak si je želel poznati ju vsaj po obrazu. Gotovo je bilo, da bosta nesmrtna v širnem kraju, da jih **Hodsko** ne bo pozabilo, kakor ne pozabi **Lomikarja**, **Kozine**, ruskega carja in njegove vojske, **Fracozov** in **Roblove Mance**, ki je rešila cel regiment — in še drugih junakov (velikih in malih), v dobrem in slabem. Čez nekaj časa bodo gotovo

vo pripovedovali; morda že pripovedujejo na preji stari mladim, starši otrokom verno povest, čisto resnično, o dveh trmoglavih bratih **Porazilih** iz **Klenči**...

Toda tisto leto je težila še druga skrb **Hodsko**, zlasti njegove zgornje vasi. Poletje je bilo, kakršno mora biti: suho; jesen pa ni prinesla navadnega deževja. „Spomladi zamaži — v jeseni zapraš,“ so se tolažili kmetje z znanim kmetskim rekom, ko so sejali ozimino kakor v pepel in ne v prst. Žito ni vzkalilo, ni pogvalo, zato pa je prišla v celih rojih množina poljskih miši kakor egiptovska šiba in vsak boj z njimi je bil brezuspešen. Kmetje niso nič več pobijali podlasic in skovirjev, ampak gledali so z licem, polnim skrbi, na mišje luknje v jarkih in mejah; dolgi cevni rovi so prepletali njive, kakor da je ril krt. „Naj le zima pride, bo miši konec,“ so se tolažili gospodarji, „v luknjah se jim nabere voda, pritisnil bo mraz, voda zmrzne in po miših bo.“

Toda minil je **Vernih duš** dan in v **Klenči** so že obhajali **Martinov** semenj in „žeganje“ in deževati le ni hotelo. To bi bilo nápak, ako bi padel sneg na suhi mraz. Potem bi bile miši na gorkem kakor pod odejo in potem bi se šele množile.

A gorje, tudi sneg ni padel. Od **Papirnice** je bril sever, oster ko nož, pa vedno suh. Ni bilo človeka, ki bi se spominjal takega suhega mraza, kakor tisto leto. **Gozdarji** so kleli in hodili po revirjih, kjer je zastajal les, žage so stale, trgovci pa zabavljali čez gozdni urad. Toda kdo bi spravil drva, če ni bilo snega! Z živino si nihče ni upal na strme hribe, kjer ni bilo cest, le po snegu in s sanmi bi šlo. Tudi drvarji so se veselili zime in računali na gotov

Njena zadnja pomlad

Marici je bilo 21 let. Njeno telo je bilo pre-slabo za njena leta, obraz blede, prav tako tudi roke bele, ko da ni krvi v njih. Velike oči so nekako vedno boječe gledale izpod belega čela. Človek bi mislil, da se to dekletce nikoli ne zasmije, ker ji je ves obraz izražal žalost in otožnost. Veliko se Marica najbrž res ni smejala, ker ni bila nikoli prav dobrega zdravja. Hitro se je utrudila in pri vsakem najmanjšem naporu je težko dihala. Tudi jed ji ni preveč dišala, kar se ji je že na prvi pogled poznalo. Doma je večkrat spraševala mamo, kaj bo z njo, ko je tako boleha. Mati jo ni znala prav potolažiti in ji pomagati, kajti tudi ona je opažala, da ji hčerka vse bolj in bolj slabi. Sicer je bila že od malega vedno bolj slabotna, ali tako ničeva pa vendarle ni bila.

Mati jo je poslala k zdravniku, ki je na prvi pogled ugotovil slabokrvnost in ji predpisal zdravila. Kupila jih je v upanju, da se bo pozdravila, ali tudi zdravila ji niso nič pomagala. Še naprej je boleha in slabela iz dneva v dan.

Mineval je čas in nekega dne se je Marica z mamo odpravila k zdravniku-specialistu, da jo temeljito pregleda in ugotovi vzrok njene bolezni. Le-ta je pod rentgenom ugotovil, da v njenem prsnem košu ni nekaj v redu. Poslal jo je na operacijo.

Ko je Marica slišala, da bo morala na operacijo, se je prvi hip zmedla, kajti vedela je, da ni malenkost, odpirati prsni koš. Nikakor se za to ni mogla odločiti. Šele na razno prigovarjanje zdravnika, da to pač ne bo tako hudo in da bo potem spet zdrava, ko bo srečno prestala operacijo, se je vendarle odločila za ta korak. Kljub rahlemu zdravju je imela še močno voljo do življenja. Še bi rada živela in delala, saj je še tako mlada in polna želja.

Zaprta je oči. Pred sabo je zagledala novo življenje, življenje polno ljubezni, cvetja in pomladi, ki se je že bližala v deželo. Misli so ji pohitele k sosedovemu Janezu. Dober fant je bil. Tako rada ga je videla. Goto-

vo jo je imel tudi on rad, saj je že večkrat prišel k njim v vas in tako prijazen je bil z njo. Lansko pomlad ji je prinesel šopek prvih pomladnih zvončkov. Z vso ljubeznijo in spominom nanj jih je še dolgo hranila v vazi, da niso oveneli. Želela si je postati njegova žena. Tako rada bi ga imela in srečno bi živela. Že se je videla z njim z roko v roki in z malim otročičem ob njej. Pa jo je v tem sanjarjenju zabolelo ob misli, da je bolna.

Vse to in še mnogo drugega si je želela Marica, preden je odšla na operacijo.

Operacija res ni bila lahka. Zdravnik je njeni mami povedal, da je tvegano njeno življenje. Če bo operacija uspela, bo deklica ozdravela, sicer pa lahko umrje. Mati naj še sama odloči o tem in izreče svoje mišljenje. Dolgo je mati o tem premišljevala, končno pa je pristala in podpisala izjavo, da želi, da operirajo njeno hčerko.

Marica je bila že v bolnici in se pripravljala na operacijo. Mati je vsak dan prehodila dolgo pot do bolnice in spraševala zdravnika, kako je s hčerko, kajti trepetala je za njeno življenje, saj ji je bil to edini otrok. Toliko let sta preživeli skupaj v veselju in žalosti. Druga na drugo sta bili navezani in želeli sta ostati skupaj.

Prišel je odločilni dan. Še enkrat je prišla mama k njej, da jo je tolažila in jo bodrila, naj bo vesela, da se bo čimprej pozdravila. Še to in ono ji je povedala in pozdrave ji je prinesla od domačih; saj so jo imeli vsi tako radi.

Vrata operacijske sobe so se odprla, vanjo so pripeljali Marico, še bolj blede in vse telo ji je drgetalo, ko je zagledala veliko luč, operacijsko mizo, zdravnika in instrumentarke, ki so pripravljale instrumente za operacijo. Toliko je bilo vsega!

Vso plaho Marico so prijazno sprejeli in se še nekaj minut pogovarjali z njo, jo tolažili, da bo lepo zaspala in ne bo čutila nobenih bolečin. Ko pa se bo zbudila, bo že vse mimo, ozdravela bo in kmalu odšla domov. Zdravnike pa je na tihem le skrbelo, saj so slutili, da je njeno življenje v nevarnosti.

Nekako vdana in umirjena se je Marica ulegla na operacijsko mizo in kmalu jo je narokozazabila v globoko spanje. Eno rebro je že zaškrtnilo in se znašlo v odpadnem vedru. Prsni koš je bil odprt. Na mestu tik ob srcu se je pokazala mišičasta gmota. To je bila torej tista njena bolezen. Uničila je že tudi večji del pljuč na levi strani, le dobro četrtino je bilo še zdravih.

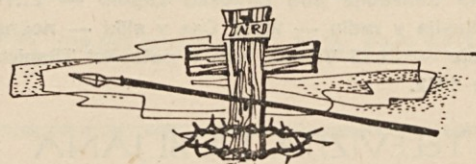
Kirurg je počasi odstranjeval del za delom. Kri mu je zalivala skalpel. Vse je bilo v napetem pričakovanju, kaj se bo zgodilo. V operacijski dvorani je bilo tiho, le težko hropenje bolnice je bilo slišati. Srce je začelo počasneje utripati. Vse je bilo že odstranjeno, le glavno žilo, ki je vezala to gmo-

to s srcem, je bilo še treba odstraniti. Kirurgu so stopile na čelo potne kaplje. Prijel je škarje in prerezal.

Tedaj pa je srce nenadoma obstalo. Tudi dihanje je trenutno prenehalo. Hitro so ji dali kisik, v srčno mišico pa injekcijo in spet je pognalo kri po žlah. Obrazi vseh prisotnih so se razjasnili, toda ne za dolgo. Srce je zopet prenehalo. Zopet so ji dali drugo in še tretjo injekcijo, ki pa ni več zalegla. Kirurg je še sam pritiskal na srce, da bi ga pognal v tek, toda zaman. Še celo uro so se trudili zdravniki in ostali sodelavci, toda brez uspeha. Srce je obstalo in prav tako tudi vsi ostali organi. Končano je bilo njeno življenje in z njim vsi lepi upi in načrti mlade Marice...

Ko je mati še isti dan prišla pogledat svojo hčerko, jo je našla vso negibno in še bolj blede, kot je bila prej, ko je odhajala od doma. Padla je k njej in jo še dolgo, dolgo močila s svojimi solzami. Drobne Marice ni bilo več domov.

I. Živkovič

Kako je našla srečo?

Živela sta mož in žena ter se pripravila na lepo bodočnost. V skrbi drug za drugo sta se zavarovala tako, da v slučaju smrti ostalemu ne bo treba delati. Otrok nista imela in s svojo pridnostjo sta si spravila skupaj lepo premoženje. Privoščila sta si in začela živeti v razkošju.

Bog pa je drugače računal. Možja je poklical v večno domovino v najlepši dobi življenja. S tem je postala žena kljub vsemu svojemu bogastvu zelo nesrečna. Sama sebi se je smilila. Življenje njej je postalo brez cilja. Sploh se ji ni ljubilo živeti. Tavalala je v negotovosti iz dneva v dan. Notranjost ji je govorila, da je najbolj nesrečna na svetu. Življenje ji je postalo nezno, prazno, brez veselja, brez dela in brez vsake ljubezni.

Sreča pa je hotela, da je v svoji potrnosti šla mimo cerkve in bolj iz radovednosti kot iz ljubezni do Boga vstopila vanjo. Pokleknila je v zadnji klopi. Pred njo sta sedela dva otroka. Po njuni obleki je sodila, da sta iz revne družine, in zdela sta se ji sestradena. Imela sta pa nekaj, kar je izgubljeni ženi manjkalo. Igrala sta se, smejala in s tem še bolj pritegovala pozornost žene nase. Ob pogledu na to se je vzbudilo v ženi vprašanje: „Kaj ti otroci imajo, ker so tako veseli? Kako živijo in v kakšnem domu se vzgajajo?“

Ko sta otroka šla iz cerkve, je stopila za njima. Hotela se je prepričati, v kakšnih okoliščinah živita. Ko sta otroka vstopila v

Vera Marija Volk:

Spomin na osameli grob

Tiha zvezdica priplava ko utrujen dan zaspil, utripajoča nad gorami kot vsa zlata se blešči.

Noč baržunast plašč razgrinja ter pokriva z njim nebo, mesečina se razliva v bledem soju na zemljo.

Daleč, daleč za gorami osameli grob leži, pod cipreso v tuji zemlji mi prijatelj mili spi.

Kot nevidna pest mi stiska srce žalosti obroč, misli pa, na grob hiteče, se pogreznejo tja v noč...

IZREKI

- Trgovina preizkuša značaj. (Smises)
- Še noben narod ni propadel zaradi trgovine. (Franklin)
- Znanost napreduje korakoma, ne skokoma. (Macaulay)
- Suverenost človekova je v znanju. (Bacon)
- Bolje se je naučiti nepotrebno kakor ničesar. (Seneca)
- Z malo filozofije ne preziramo ničesar, z mnogo filozofije pa vse. (D'Yzarn-Freissinet)

zaslužek. Vozili so kratka in dolga drva do ceste in graščinske vprege so jih potem odvažale, kamor je bilo treba.

Tisto zimo pa nič. Minil je Božič. Sani še vedno počivajo v kolnicah in skednjih in sankarji gledajo nestrpnost pri peči in čakajo na sneg kakor na božje usmiljenje.

„Moj Bog, kaj bo iz tega?“

In v tem nova nadloga. Mlini stoje. Pri Blahovih, Šimanovih, da, niti v Spodnjem mlinu ne meljejo. Ni vode. V potoku je teče, da bi jo z nogo lahko ustavil; mraz pojé vodo, ledeni jo. Žita ni moči mleti, polmerniki, merniki žita v progastih, grobih vrečah se kopičijo pri mlinarjih v mlinih in stanovanjih, otroci in odrasli letajo izpraševati: „Ali ste nam že zmleli? Kruha nam je zmanjkalo, naša mama bi radi jutri pekli.“ Toda kolesa se ne vrte, mlini ne ropotajo. Gospodarji vozijo žito v Dolgi, da, celo v Rdeči mlin in cele tedne traja, preden jim zmeljejo.

„Pri Miklavževih nimajo vode v vodnjaku,“ se je razneslo nekega dne po Klenči.

„Še tega se je manjkalo, da bi studenci usahnili,“ so se ustrašili ljudje, in že so prihajala poročila iz Postrekovala, iz Delnic o pomanjkanju vode: mrazovi so jo zakleli v gozdu in je ne puste iz gozdnih močadi in virov...

„Adam, za božjo voljo, v vodnjaku je nekam malo vode,“ se je vrnila nekega jutra Dodlička vsa blede.

„Kaj praviš?“ je zabuljal Adam vanjo in hitel k vodnjaku. Doli na dnu se je lesketalo malce vode, da si lahko dno videl. Proti večeru so še napojili živino, a zjutraj so že nosili vodo iz vodnjaka na trgu ravno tako kakor Martin. Studenec se je posušil.

„Prav jim je, morda nas kaznuje Bog zaradi njih in z

njimi. Zaradi te vode so nastale vse te pravde in prepri. Mančine in Dodličine starše so spravili v grob, sedaj bodo menda dali mir. Bog jih je najbolje razsodil in poravnal; zdaj nima ne eden ne drugi vode.“ so privoščili ljudje Adamu.

Največe veselje so imeli pri Spodnjih Porazilovih. Martin se je iz same škodoželjnosti opijanil pri „drevescu“, tolkel ob mizo in vpil: „Ljudje božji, to je komedija! Adam je rajši sam izpil vso vodo, kakor bi mi jo privoščil. Do zadnje kapljice jo je izpil, suh vodnjak ima, hahahahaha, toda sedaj bom jaz, Martin Porazil, kopal — vodnjak bom kopal. Na svojem ga izkopljem in tudi če bi moral biti tako globok, kakor rov pod Sveto Goro.“

Tako je obljuboval sicer v pijanosti; ko pa se je streznil, se je res takoj lotil dela. Zidarji in težaki, ki so prodajali dolgčas, so z veseljem poprijeli za motike, krampe in lopate in začeli kopati. Še niso bili štiri seznje globoko, in že je privrel iz zemlje tako močan vrelec vode, da so komaj ušli. Obokali so vodnjak in preden so bili gotovi, je že izvrta dražinovski tesar cevi, napravil bat, pritrtil ročaj; vodna sesalka je šla igrati in je dajala toliko vode, da je zadostovala za celo okolico, tudi ko je voda v trškem vodnjaku usihala in ni tekla, ampak samo kapala...

Vsi so hodili k Spodnjim. Martin in Manca sta še nalašč bahaško vabila ljudi: „Le pojdite k nam, mi imamo vode, da je ne moremo izčrpati.“

Samo Zgornji se je niso upali vzeti niti za vrč in so se trudili z vodo iz trškega vodnjaka ali kake luže, kjer je bila. Bahave besede Martinove so jih zbadale kot igle.

„Tako ne gre dalje,“ se je odločil Adam; „poglobil bom vodnjak in ni vruga, da ne bi zadel tudi jaz na vrelec.“

„Takisto mislim,“ je soglašala Dodla in nič ji ni bilo žal za vrtec, v katerem se je sedaj kopičila mrtva zemlja, ki so jo sprva izmetavali in pozneje po škripcu izpeljavali. Štiri seznje globoko so prevrtali skalo, prikazala se je ilovica in že so slišali šumenje vode. Udarec z motiko — in voda je napolnila jamo... Adam je takoj zvozil opeko in kamenje, zidarji so namah obokali vodnjak, dražinovski tesar je vrta v kolnici cev, sestavil sesalko in jo postavil; če je le malo potegnil za ročaj, že je tekla pri Adamovih voda. Sosedje so se razdelili, nekateri so hodili kar naprej k Spodnjim, mnogi so pa varčevali tudi s koraki in prihajali k Zgornjim, kamor so imeli za par korakov bliže. Ti niso nikomur branili, ampak z veseljem so tudi oni pozdravili vsakogar: „Le natočite si, imamo vodico kot ribje oko.“

Komaj dober teden so črpali vodo pri Zgornjih, in kaj se zgodi? Pri Spodnjih Porazilov je začela vodna sesalka kolcati in odpovedovati. Drčala je kakor nadušljiva in dala eno ali dve vedri vode.

„Najbrž se je sesalka polomila,“ se je tolažil Martin. Odkril je lesen pokrov krog nje, spustil lestvo v vodnjak in lezel v globočino. Ko je prišel nazaj, je zaklel kot pogan.

„Ta lump nasproti nam je prekopal izvir in vodo prevzel; v vodnjaku je suho kakor na podu, toda jaz ga bom tožil, takoj jutri ga bom tožil! Pokažem mu, kaj je vodno pravo!“

Sicer voda gasi ogenj — tukaj pa ga je v bratovskih srcih podpihnila in ga kakor olje razvnela v požar jeze in maščevanja...

(Dalje prihodnjič)

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 5. 11.: 07.10—07.40 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 6. 11.: 13.45—14.30 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo — (Pogovor z Jančecem v Šmarjeti). — TOREK, 7. 11.: 09.30—10.00 Otroci igrajo za sovrstnike — 13.45—14.30 Informacije — Šport od tu in tam — Zgodovina telesne kulture koroških Slovencev — 1. — SREDA, 8. 11.: 13.45—14.30 Informacije — Poper in sol. — ČETRTEK, 9. 11.: 13.45—14.30 Informacije — Iz koroške literarne delavnice — Cerkev in svet. — PETEK, 10. 11.: 13.45—14.30 Informacije — Dela slovenskih skladateljev — (L. M. Škerjanc — simfonija št. 4 za godala. Izvaja orkester Slov. filharmonije. Dirigent Ciril Cvetko. Komentira Rok Klopčič). — SOBOTA, 11. 11.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 5. novembra: 15.00 Uvoženi strup — 16.00 Apollo XVI — 16.25 Za otroke od 5. leta naprej: Razbojnik Rumzeis — 16.35 Za otroke od 6. leta naprej: Pan Tau — 17.10 Čarobni vrtiljak — 17.15 Za družino: Trailer — 17.55 Oni muzicirajo, lahko noč za najmlajše — 18.00 Veselje ob glasbi — Inge Meyerhofer-Langner — 18.30 Za mladino od 14. leta naprej: Kdo ve več? — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.10 Beseda v nedeljo zvečer — 20.15 Delavec dežja — 22.10 Šport — nočna izdaja in čas v sliki — nočna izdaja.

PONEDELJEK, 6. novembra: 18.00 Znanje je aktualno — 18.25 Oni muzicirajo, lahko noč za najmlajše — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.55 Vedeti nekaj o vrednostnem davku — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Department S — 21.10 Šport v ponedeljek — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 7. novembra: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.25 Oni muzicirajo, lahko noč za najmlajše — 18.30 Obiralci bombaža — 18.55 Več vedeti o vrednostnem davku — 19.00 Avstrija v sliki in Južna Tirolska — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.20 Revija Lilli Palmerjeve — 21.30 Volitve v Združenih državah Amerike — 21.45 Smrtno sovraštvo, film iz življenja na Divjem zahodu — 23.15 Volitve v Združenih državah Amerike.

SREDA, 8. novembra: 05.30 Volitve v Združenih državah — 10.00 Televizija v šoli: Sosedstvo — 10.30 Kibernetika — 11.00 Program za delavce: Zmagoslavje mušketirja — 12.35 Šport v ponedeljek — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Izlet — 17.10 Čarobni vrtiljak — 17.15 Za otroke od 11. leta naprej: Mali športni ABC — 17.35 Lassie — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Oni muzicirajo, lahko noč za najmlajše — 18.30 Tri mladenke in trije mladeniči — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Mladostniki — 21.20 Puhloglavac in blaznež — 22.50 Čas v sliki — nočna izdaja.

SLOVENC!

Kupujte pri slovenskem podjetju stroje, motorje, peči, štedilnike!

Jožef Pernè

KLANČE

9132 GALLIZIEN — GALICIJA

ČETRTEK, 9. novembra: 10.00 Televizija v šoli: Zvok po človekovi roki — 10.30 Surovina in svetovno gospodarstvo: grafit — 11.00 Fizika za vse — 11.30 Dekalog — 12.00 Formalna logika — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Oni muzicirajo, lahko noč za najmlajše — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Pevski nastop Anneliese Rothenberger — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 Max Horkheimer — portret prosvetarja.

PETEK, 10. novembra: 10.00 Televizija v šoli: Friedrich III. in njegov čas — 10.30 Krščanski običaji — 11.00 Program za delavce: Delavec dežja — 18.00 Orientacija — 18.25 Oni muzicirajo, lahko noč za najmlajše — 18.30 Jezdec iz Padole — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.15 Senzacija pod cirkuško kupolo — 21.10 Diskusija v radiu — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.15 Titanic, film v potopitvi Titanica leta 1912.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

NEDELJA, 5. 11.: 9.40 Pet minut po domače — 9.45 Kmetijski razgledi: Osnove govedoreje — 10.12 Kmetijska oddaja — 11.00 Otroška matineja — 11.50 Poročila — 11.55 Mestece Peyton — 12.45 TV kažipot — Nedeljsko popoldne — 18.25 Poročila — 18.30 Kritje za umor — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Zabavna oddaja — 21.15 Stih in pesem — 21.30 Športni pregled — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 6. 11.: 9.05 Odrpta univerza — 9.35 TV v šoli — 10.30 Nemščina — 10.45 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.10 Francoščina — 17.50 Gori, doli, naokoli — 18.10 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Kremenčkovi — 19.00 Zdravo mladi — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Mala antologija jugoslovanske TV drame — S. Lukić: Koledar Jovana Arlovića — 21.45 Kulturne diagonale — 22.25 Poročila.

TOREK, 7. 11.: 9.35 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.35 Ruščina — ponovitev — 15.55 TV vrtec — 16.10 Angleščina — 17.50 V. Albreht: Mala lupinica — 18.05 Risanka — 18.20 Obzornik — 18.35 Pevski zbor KUD Vinko Žganec — 19.10 Iz sveta oblikovanja: Oblačenje — 19.30 Dosežki medicine: Akupunktura — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Reportaža — 20.40 Mi iz Kronstadta — 22.10 Poema o plesu — 23.15 Poročila.

SREDA, 8. 11.: 8.20 TV v šoli — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.50 Vitez Vihar — 18.15 Obzornik — 18.30 Po domače s koroškim Akademskim oktetom — 19.10 Od filma do filma —

Dom v Tinjah vabi na

DUHOVNE VAJE ZA ŽIVI ROŽNI VENEC I.

Voditelj: g. dr. Jakob Kolarič
Začetek: v ponedeljek, 6. XI., ob 19.00
Zaključek: v četrtek, 9. XI., ob 13.00

DUHOVNE VAJE ZA III. RED

Voditelj: p. Jakob Vučina
Začetek: v četrtek, 9. XI., ob 19.00
Zaključek: v nedeljo, 12. XI., ob 13.00

Dobra sadna drevesca in jagodno grmičevje dobite samo v drevesnici

MARKO POLZER, pd. Lazar
Št. Vid v Podjuni

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 — 281

POHIŠTVO
ZA DOM IN GOSTE

Rutar - Center

19.30 S kamero po svetu: Ob vznožju Andov — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Mi med seboj — 21.35 Elliott: Mlin na reki Floss — 22.25 Poročila.

ČETRTEK, 9. 11.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 Francoščina — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.15 Vsi vse vemo — 18.15 Obzornik — 18.30 Vsi vlaki sveta — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Četrtekovi razgledi: Makedonija danes — 21.35 A. P. Čehov: Živa roba — 20.30 K. Cipci: Concertino za orkester — 22.45 Poročila.

PETEK, 10. 11.: 9.30 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 14.40 TV v šoli — ponovitev — 16.10

Osnove splošne izobrazbe — 17.30 Veseli tobogan: Lendava — 18.05 Obzornik — 18.20 Ritmične vaje — 18.30 Ekonomsko izrazoslovje: Osebnostno delo — 18.35 Glasba za oči: M. Ravel — Chagal — 19.00 Sodobniki: A. Rubinstein — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Reportaža — 20.40 Steze slave — 22.10 Sedem morij — 23.00 Poročila.

SOBOTA, 11. 11.: 9.35 TV v šoli — 16.30 Koroška Crvena zvezda: Radnički — 18.05 Obzornik — 18.20 V deželi klobukov — 18.45 Gospod Piper — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Skopje 72 — 21.40 Na poti k zvezdam — 22.05 Medicinski center — 22.15 TV kažipot — 23.15 Poročila.

Se **52** dni in zopet bomo praznovali najlepši praznik v letu, **BOŽIC 1972.**

Zato je treba že zdaj misliti na to, da se je treba spomniti svojih odjemalcev vsaj z lepo voščilno karto, katera vsakega ob takšnem prazniku razveseli!

Mohorjeva tiskarna

Vam nudi vsakovrstne voščilne karte in jih izgotovi z besedilom po Vaši želji v najkrajšem roku ter po solidni ceni. Prepričajte se sami!

Am Anfang war verbogenes Blech

Überlegungen zum Südkärntner Ortstafelstreit.

Noch ist es ein Schauspiel, das verbogenes Blech produziert. Eines der menschlich traurigsten freilich im Nachkriegsösterreich. Und es beginnt überall so. Denn wieder stehen Geister auf der Bühne, die wir überwunden zu haben glaubten.

In Südkärnten montieren deutschbewußte Verfechter eines „völkisch einheitlichen Kärnten“ und in deren Gefolge gedankenlose Rowdys die neu aufgestellten zweisprachigen Ortstafeln ab, weil sie die slowenischen Ortsnamen unter ihrem geliebten Deutsch als Beleidigung und Verletzung ihrer Rechte empfinden.

Welcher „Rechte“?

Einmal das „Recht“ der Mehrheit gegenüber einer Minderheit, das des Stärkeren also gegenüber dem Schwächeren: das

Faustrecht. Und das hat nichts mehr mit demokratischen Prinzipien zu tun.

Und da wäre noch das „Recht“ jener, die sich auf Grund irgendwelcher Einbildungen besser wähnen als andere. Rassismus etwa.

Alles in allem: Egoismus, der irgendwie in jedem steckt, der ganze Gruppen gefällt, den es aber zu bekämpfen gilt, wo er Blech zu verbiegen beginnt. Denn er gehört zu den Grundübeln der Menschheit. Man sollte bei der Gefährdung der Menschlichkeit nicht so viel von Vergangenen und Mentalitäten, von komplizierten Verhältnissen reden. Die Überwindung von Egoismus ist eine christliche, eine menschliche und eine gesellschaftspolitische Aufgabe. Wir müssen selbst das verwirklichen, was wir in Südtirol gefordert haben.

Es ist daher nicht verständlich, warum sich beispielsweise die FPÖ geradezu zum Fürsprecher der Ortstafelkrieger macht und warum Teile der ÖVP parteipolitisches Kapital aus der Tatsache zu schlagen versuchen, daß die SPÖ als machthabende Partei ins Schußfeld der Ortstafelstreiter geriet. Gruber

O koroškem problemu . . .

(Nadaljevanje s 2. strani)

v tem jezikovno mešanem delu Koroške?“ Nato se dopisnik poda daleč nazaj v zgodovino Koroške: še v čase pred prihodom Slovanov, pa v čase po naselitvi Slovanov, opisuje njihovo življenje pod Habsburžani, pa plebiscit in razmere med drugo svetovno vojno, potem omenja državno pogodbo iz leta 1955, opisuje politične stranke koroških Slovencev in konča članek z besedami:

„Obe manjšinski združenji sta sklenili, da se bosta v tej obžalovanja vredni zadevi obrnili ne le na dunajsko vlado temveč kakor Borut, davni prednik njunih članov, na tuje sile in oblasti. Tita nameravata prositi za ‚pomoč in podporo‘, hkrati pa vso zadevo predložiti mednarodnemu gremiju, podpisnicam državne pogodbe, OZN in evropskemu svetu. To so za zdaj morda le grožnje. Toda če bi se uresničile, bi lahko usoda Karantanije, ‚dežele spoprijateljelih‘, ponovno postala avstrijska usoda. Torej je skrajni čas, da pridejo razsežnosti histerije v koroški vojni krajevni napisov v okvir in obseg preudarnosti. Ob tem bi se bilo treba spomniti na besede prof. Veiterja, izvedenca za zaščito manjšin: spričo dejstva, da delež manjšin v vsej Avstriji komajda presega en odstotek prebivalstva, ta dežela ne bi smela velikodušnosti in pristnega podpiranja narodnostnih pravic pojmovati kot breme, temveč kot naravnost ‚osrečujočo nalogo v smislu izročila in — tradicije.‘“

BLATO PRI PLIBERKU (Dvojezične table)

Na obeh blaških razpotjih smo dobili dvojezične table. Blačani smo jih pustili pri miru in smo bili veseli, da bodo tuji zdej vedeli, kje se pot odcepi v Vogrče in Replje, ali pa na Šmihel in Letino. Pa so prišli drugi in jih pomazali. Govorijo, da je sin vozil z avtom ostarelega bivšega bloklaterja, da je lahko mazal naše table. Res ni bil napačen ta bloklatjer in nikogar z Blata spravil v zapor, zato so se po vojni Blačani potegnili zanj pri sodniji, da je bil spušen, in dobil posestvo nazaj. Čudno pa se nam zdi, da še zdaj nima miru, in se da po sinu okrog voziti, da še ostarela lahko maže naše table. Pa je le resničen pregovor: **Die Katzen läßt das Mäusen nicht!**

Veselim se, da lahko dobre reči tako poceni nudimo! N. pr. ženska krila od 98.— šil., ženske puloverje že od 88.— šil. (najboljša, kvalitetna volna). Elegante damske hlače obleke že za 595.— šil. Edinstvene ponudbe pri: SATTLER, Heuplatz, KLAGENFURT—CELOVEC.

PASSAP pletilne stroje in k temu najlepšo volno pri: WOLLBAR nasproti kapucinski cerkvi, KLAGENFURT—CELOVEC.